

Jukka Koponen

Kestävyyssajattelu Hyvinvoinnin tiloissa

Suunnitelma Annalan huvilan kestävä kehityksen toimenpidesitoumuksesta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

3.12.2018

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Jukka Koponen Kestävyysajattelua Hyvinvoinnin tiloissa Suunnitelma Annalan huvilan kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksesta 39 sivua + 1 liite 3.12.2018
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Sosiaalialan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sosiaaliala
Ohjaajat	Yliopettaja Jyrki Konkka Lehtori Jukka Törnroos
Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksessa hallinto sitoutuu edistämään kestävää kehitystä kaikessa työssään. Tällä varmistetaan hyvinvoinnin toteutuminen nyt ja tulevaisuudessa. Eri toimijat solmivat toimenpidesitoumuksia, joissa esitellään konkreettisia pitkän aikavälin toimenpiteitä yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden edistämiseksi. Työn toimintaympäristö oli Helsingissä sijaitseva Annalan huvila, joka kuuluu Hyötykasviyhdistys ry:n Hyvinvoinnin tilat -hankkeeseen. Huvilan omistaa Hyötykasviyhdistyksen perustama Kiinteistö Oy Pro Anneberg ja sen toiminnasta vastaa Annalan huvilan ystävät ry – Villa Annebergs vännen rf. Hanke toimii sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi ja köyhyyden torjumiseksi parantamalla työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakykyä. Työssä selvitettiin, kuinka Annalan huvilan toiminta voi edistää kestävää kehitystä. Opinnäytetyön tehtävänä oli laatia suunnitelma kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksista. Työ toteutettiin yhteiskehittelynä rinnastaen yhteiskuntasitoumuksen tavoitteita toimintaympäristöön. Suunnittelu perustui kestävän kehityksen periaatteisiin, ja tarkasteli huvilan toimintaa ekologisesta, taloudellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. Kehitystyön tuloksena muodostui Annalan huvilan työryhmän näkemys huvilan kestävyysajattelusta. Tulokset kertovat toimijan rakentavan Helsinkiin ekososiaalisesti sivistynyttä paikallisyhteisöä. Toiminta ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta tarjoamalla osallistumismahdollisuuksia ja työtä. Paikalla tuotetaan aineettomia ja sosiaalista toimintakykyä tukevia palveluja, ja tehdään sivistävää ympäristötyötä järjestämällä tapahtumia ja tilaisuuksia, jotka lisäävät luontotietoisuutta. Kehitystä edistetään myös kannustamalla terveellisiin elämäntapoihin ja luonnonmukaiseen viljelyyn. Hankinnat tehdään kestävästi ja energiaa säästetään uusilla ratkaisuilla. Toiminnan vasta alettua tavoitteille ei vielä asetettu mittareita tai aikataulua. Ne kuitenkin toteuttavat yhteiskuntasitoumuksen sisältöä, luovat uusia toimintatapoja ja edistävät yhdessä oppimista. Yhteiskehittely johti tuloksiin: toimenpidesitoumus voidaan luoda suunnitelman pohjalta. Hanke laatii sen osallistujien kanssa myös kestävään kehitykseen perustuvan toimintamallin osaksi Hyvinvoinnin tilat -mallia. Toimenpidesitoumuksista tehty suunnitelma tukee myös siihen liittyvää työtä.	
Avainsanat	kestävä kehitys, yhteiskuntasitoumus, toimenpidesitoumus, ekososiaalinen sivistys, yhteiskehittely

Author Title Number of Pages Date	Jukka Koponen Sustainability thinking at the Villa of Annala 39 pages + 1 appendix 3 Dec 2018
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructors	Jyrki Konkka, Principal Teacher Jukka Törnroos, Senior Lecturer
In the society's commitment to sustainable development, the governing body pledges to advance sustainable development in all activities. This ensures the fruition of well-being in the present and future. The involved organizations make commitments and present tangible long-term solutions including further shared goals. The operational environment of this thesis was the Villa of Annala in Helsinki. The villa is part of the Association of Useful Plants' Spaces of Well-Being -project. The villa is owned by Kiinteistö Oy Pro Anneberg, and Annalan huvilan ystävät ry – Villa Annebergs vänner rf is in charge of the operations. The project acts to further social participation and combating poverty by improving working ability and functioning of those outside the labor force. Thesis examines how the Villa of Annala's activity can contribute to the goals of sustainable development. Mission of this thesis was to devise a plan for the commitment to sustainable development. This thesis was implemented as a co-creation which juxtaposed the goals of the society's commitment to the operational environment. The planning was based on the principles of sustainable development and examining the activity of the villa from ecological, financial and social perspectives. The result of this work is the vision of the sustainability thinking formed by co-creation group in the Villa of Annala. The results indicate that the involved organizations are building an eco-socially civilized local community. The planned activity prevents social exclusion and strengthens social participation by giving chances to participate and work. The operational environment will produce intangible social function improving services and provides educational work by organizing events that raise environmental awareness. The development is further advanced by encouraging healthier lifestyles and organic agriculture. Acquisitions are made with new solutions that are sustainable and save energy. When the activity at the villa started, it had no indicators or time schedule which would put into practice the contents of the society's commitment, create new procedures and advance co-learning. Co-creation work group lead to positive results: the commitment can be created based on the devised plan. In addition, an action plan was created to be part of the Spaces of Well-Being -model. The plan for the commitment also helps with work related to it.	
Keywords	sustainable development, commitment to sustainable development, society's commitment to sustainable development, eco-social learning, co-creation

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Huvilasta puutarhakulttuurin keskuksiksi	3
2.1	Annalan huvilan historiaa	3
2.2	Hyötykasviyhdistys ry kulttuuriperinnön säilyttäjänä	4
3	Hyvinvoinnin tilat -hanke	6
3.1	Tausta ja tavoitteet	6
3.2	Annalan huvilan toimintaa	8
3.3	Muut Hyvinvoinnin tilat ja oppilaitosyhteistyö	9
4	Kestävän kehityksen malli	12
4.1	Lähestymistavoista periaatteisiin	12
4.2	Ekologinen kestävyys	14
4.3	Taloudellinen kestävyys	15
4.4	Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys	16
5	Kestävän kehityksen yhteiskunta- ja toimenpidesitumus	19
5.1	Yhteiskuntasitoumuksen visio	19
5.2	Toimenpidesitoumusten solmiminen ja seuranta	20
6	Yhteiskehittely kehittämistyön menetelmänä	21
6.1	Yhteistyöllä tuloksiin	21
6.2	Ryhmätyön kehitysprosessi ja tavoite	23
7	Toimenpidesitoumuksen suunnittelu	25
7.1	Luontopääoman säilyttäminen ja ekososiaalinen sivistys	25
7.2	Yhteiskuntavastuullisen ympäristöliiketoiminnan kehittäminen	29
7.3	Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin ja vaikuttamiseen	30
8	Arviointia ja pohdintaa	32
	Lähteet	36
	Liitteet	
	Liite 1. Kestävä kehitys Annalan huvilalla	

1 Johdanto

1800-luvun alkupuolella *Gustaf Otto Wasenius* (1789–1852) perusti Helsingin Vanhaankaupunkiin puutarha-alueen, joka kukoisti usean sukupolven ajan (Seppälä 2005: 15, 17; Donner 2005: 53). Vajaa kaksisataa vuotta myöhemmin samalla paikalla toimii *Hyötykasviyhdistys ry*, joka on kehittänyt alueen toimintaa vuodesta 1995 alkaen (Yhdistys n.d.; Elo 2018: 36). Yhdistyksen perusajatuksena on auttaa kaupunkilaisia palaamaan lähemmäksi luontoa (Yhdistys n.d.).

Tavoitteen ollessa edelleen ajankohtainen on sen edistämiseksi yhteisörahoituksen ja lainan turvin ostettu kaupungilta Hämeentien varressa sijaitseva *Annalan huvila*, joka on tämän kehittämistyön toimintaympäristö. Hyötykasviyhdistys omistaa perustamansa *Kiinteistö Oy Pro Annebergin*, jonka tarkoitus on pitää huolta huvilan kunnostuksesta. Huvilan toiminnasta vastaa niin ikään uusi kannatusyhdistys, *Annalan huvilan ystävät ry – Villa Annebergs vännen rf*. Huvila ja muut Annalan alueen rakennukset palvelevat kaupunkilaisia avoimena puutarhakulttuurin tapahtumapaikkana, jonka puutarhaa ja puistoa hoidetaan yhdessä Helsingin kaupungin rakennusviraston kartanoyksikön kanssa. (Yhdistys n.d.; Annala n.d.)

Opinnäytetyön toimeksianto syntyi huvilan toimijoiden tarpeesta kehittää toimintaa kestävänsä kehityksen näkökulmasta, ja laatia suunnitelma Annalan huvilan *kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksesta*. Toimenpidesitoumusten laatiminen ja toteuttaminen ovat osa valtakunnallista kestävänsä kehityksen *yhteiskuntasitoumusta*, jonka tarkoituksena on tuottaa kestävänsä hyvinvointia kaikille kansalaisille luonnon kantokyky huomioiden. Yhteisöjen ja yksityisten tekemät toimenpidesitoumukset noudattavat yhteiskuntasitoumuksen periaatteita ja toteuttavat sen tavoitteita. Sitoumusten sisällöstä ja toimeenpanosta kerrotaan työn viidennessä luvussa.

Kehitystyön tärkeimpänä tietoperustana tarkastellaan kestävänsä kehityksen ulottuvuuksia ja periaatteita. Huvilan nykyistä ja tulevaa toimintaa peilataan yhteiskuntasitoumuksen tavoitteisiin päämääränä tuotos, jota tullaan myöhemmin käyttämään toimenpidesitoumuksen laatimisen apuna. Sitoumus voi sisältää toimijan omia *kestävyyssajattelun* mukaisia tavoitteita *ekologisesta, taloudellisesta sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta* näkökulmasta. Kestävänsä kehityksen mallia avataan luvussa neljä, jossa kerrotaan myös *ekososiaalisesta sivistyksestä* osana ulottuvuuksien välisiä yhteyksiä. Kestä-

vyysajattelun toteuttaminen on aikamme suurin haaste maailmassa, jonka luonnonvarat ehtyvät ja saasteet uhkaavat ympäristön elinvoimaisuutta ja ihmisten terveyttä.

Yhteiskehittelynä toteutettavaan suunnitelmaan haetaan suuntaviivoja edellä mainitun teoreettisen viitekehyksen lisäksi myös Suomessa jo aiemmin solmittujen toimenpidesitoumusten esimerkeistä ja kestävän kehityksen tutkimuksesta. Toimenpidesitoumusta suunnittelevan työryhmän kaikilla jäsenillä on tasavertainen mahdollisuus tuoda esiin omia ajatuksiaan Annalan huvilan toiminnan tulevaisuudesta kestävän kehityksen toteuttamiseksi.

Suomessa kestävään kehitykseen suhtautumista tutkinut *Arto O. Salonen* (2010) on selvittänyt väitöskirjassaan, kuinka kestävää kehitystä voidaan määritellä esimerkiksi arvojen, tavoitteiden ja sisältöjen osalta. *Metropolia Ammattikorkeakoulun* sosiaalialan opiskelijoiden kanssa toteutetun tutkimuksen tavoitteena on ollut tuottaa kestävän kehityksen mukaista arkea tukevaa tietoa. Tutkimuksessa on pureuduttu muuan muassa siihen, kuinka opiskelijat arvottavat kestävää kehitystä edistäviä tekijöitä, ja kuinka sen toteuttamismahdollisuudet hahmottuvat tutkittavien ajattelussa. Väitös pyrki saamaan vastauksia myös siihen millaisia henkilökohtaisia ja ulkoisia esteitä kestävyysajattelua tukevan käyttäytymisen rakentumisessa kohdataan. (Salonen 2010: 158–159.)

Opinnäyte kertoo lukijalle Annalan alueen historiasta, Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamasta *Hyvinvoinnin tilat -hankkeesta* ja Annalan alueen tulevaisuuden suunnitelmista. Työssä kerrotaan myös huvilan ostoon rahoitusta hankkineen ja huvilalla tapahtumia järjestävän Annalan huvilan ystävät ry:n toiminnasta. Valtakunnalliseen Hyvinvoinnin tilat -verkostoon kuuluva Annalan huvila on yhdessä Hyötykasviyhdistyksen kanssa tämän kehittämistyön tilaaja.

Tutkielman kolmannessa luvussa esitellään hankkeen ja huvilan lisäksi myös muut hankkeen toteuttajat. Tätä ennen luodaan katsaus Hyötykasviyhdistyksen toimintaan ja Annalan alueen historiaan aina näihin päiviin saakka.

2 Huvilasta puutarhakulttuurin keskuksiksi

2.1 Annalan huvilan historiaa

Vuonna 1826 Wasenius vuokrasi kaupungilta maata, ja perusti Arabian kaupunginosan läheisyydessä sijaitseville pelloille huvila-, puutarha- ja maatalousalueen (Donner 2005: 53; Häggman 2005: 43). Aluksi alue oli paljolti paljasta kalliota ennen siellä aloitettuja maansiirto- ja istutustöitä (Seppälä 2005: 11, 14). Annalan päärakennuksen valmistuttua vuonna 1932, se sai nimekseen *Villa Anneberg*, Waseniuksen vaimon Anna Charlotta Meisnerin mukaan (Seppälä 2005: 15–16; Häggman 2005: 29). Yli vuosisadan aikana monipuolistuessaan se palveli asukkaitaan vapaa-ajan viettoon tarkoitettuna huvilana ja puutarhana, jonka alueella he harjoittivat aktiivisesti myös maanviljelyä. (Schalin 2005: 4; Seppälä 2005: 16). Muotopuutarhoille oli tyypillistä hyöty- ja koristekasvien yhdistäminen koska pelkkien koristekasvien kasvattaminen ei ollut taloudellisesti järkevää. Suunnitteluun vaikutti siis myös pyrkimys hyötyyn. (Donner 2005: 55.) Villa Anneberg on Suomen ensimmäisiä kesähuviloita. Se on vanhin Helsingin huviloista, ja sen puisto Kaisaniemen jälkeen toiseksi vanhin. (Seppälä 2005: 14.)

1930-luvulla Annebergin viljelysmaat ja osa talousrakennuksista vuokrattiin ulkopuolisille puutarhureille (Häggman 2005: 49). Kolmannen sukupolven edustajat olivat sopineet että heidän jälkeensä Anneberg siirtyisi kaupungin omistukseen. Perintö sisälsi toiveen siitä että Annebergin maalaismaisema tulisi toimimaan kaupunkilaisten yleisenä virkistytymispaikkana. (Häggman 2005: 49.) Kolmenkymmenen vuoden ajan paikalla viljeltiin vihanneksia, ja myöhemmin viljelysmaita alettiin vuokrata viljelypalstoiksi myös kaupunkilaisille samalla kun osaan rakennuksista otettiin vuokralaisia (Donner 2005: 64).

Kasvusto alkoi villiintymään kätkien puutarhasommitelmat. Samalla alueen historia alkoi unohtumaan. Kun Arabianrantaa alettiin suunnittelemaan 1990-luvun puolivälissä myös Annala pääsi mukaan suunnitelmiin, ja sen juuret helsinkiläisyyteen ja puutarhakulttuuriin nousivat esiin. Kaupunki on kunnostanut sekä puiston että viljelyalueen, ja päärakennuksen muotopuutarha on palautettu elinvoimaiseksi. (Seppälä 2005: 16.) Näin Annalan puutarhan toiminta on käynnistynyt uudelleen kaupungin ja Hyötykasviyhdistyksen yhteistyönä (Donner 2005: 64). Kulttuurihistoriallisesti erityisarvo on sillä, että rakennukset ovat yhä paikoillaan kertomassa siitä millaiseksi pihapiiri muodostui yli 100 vuoden ja Waseniusten kolmen sukupolven aikana (Seppälä 2005: 17–19).

2.2 Hyötykasviyhdistys ry kulttuuriperinnön säilyttäjänä

Hyötykasviyhdistyksen tarkoituksena on edistää luonnonmukaista harrasteviljelyä ja kasvien monipuolista käyttöä koulutus-, neuvonta-, ja julkaisutoiminnalla. Vuonna 1987 perustetusta yhdistyksestä on tullut suosittu yhteisö kasvi- ja puutarhaharrastajien keskuudessa, ja sillä on jo noin 7000 jäsentä. Toiminta on suunnattu kaikille kasvien kasvattamisesta ja hyötykäytöstä kiinnostuneille. Luonnonmukaisen viljelyn edistäminen ja luonnon kunnioittaminen kuuluvat toiminnan keskiöön. (Yhdistys n.d.)

Yhdistyksen isänä tunnetaan toimittaja *Risto Nurmi* ja professori *Toivo Rautavaara* on ollut yksi sen perustajajäsenistä. Yhdistyksen edelleen ajankohtainen perusajatus on auttaa kaupunkilaistuvia ihmisiä solmimaan uudelleen yhteydet luontoon. (Yhdistys n.d.) Nyt neljäkymmentä vuotta yhdistyksen perustamisen jälkeen on sillä toimintaa ympäri Suomea ja sen kotipaikassa Helsingissä sijaitsevat sen toimisto, Alku & Juuri - puoti sekä *Annalan puutarha* (Yhdistys n.d.; Jäsenlehti Pähkylä n.d.).

Vanhojen kasvilajien säilyttäminen on yksi yhdistyksen tärkeimmistä tehtävistä (Yhdistys n.d.). Olennaisena osana toimintaansa Helsingissä Hyötykasviyhdistys vuokraa kaupunkiviljelijöille noin seitsemäsataa palstaa (Viljelypalstat n.d.). Viljeleminen on sallittua ainoastaan luonnonmukaisilla menetelmillä ja kemiallisten torjunta-aineiden käyttäminen on kiellettyä (Ohjeita palstaviljelijälle n.d.). Hyötykasviyhdistys tarjoaa myös harjoittelupaikkoja ja kuntouttavia työmahdollisuuksia. Valtakunnallisessa mitta-kaavassa yhdistys edistää muiden järjestöjen kanssa kestävästä kehitystä ja huoltovarmuutta. (Yhdistys n.d.)

Puutarhaharrastuspaikan lisäksi Annala on levähdys- ja nautintopaikka niin kaupunkilaisille kuin Helsinkiin tuleville matkailijoillekin. Koko huvila-alueella kehitetään kaupunkilaisia palvelevaksi puutarhakulttuurin keskittymäksi, joka on tulevaisuudessa kaikille avoin ja virikkeellinen puutarhaparatiisi. (Tapahtumat n.d.) Tilauksesta järjestetään maksullisia puutarhakierroksia ja virkistyspäiviä tarjoiluineen (Annala n.d.).

Seppälän (2005) mukaan Annalan alueesta kehitetään yleisölle avointa Puutarhakulttuurin keskusta, jonka muodostavat puutarhan ja puiston lisäksi viljelyn, puutarhataiteen ja maisemasuunnittelun näyttely-, tiedotus-, ja tutkimustoiminta (Seppälä 2005: 16–17). Tavoitteen saavuttamiseksi on perustettu uusi yhdistys ja Hyötykasviyhdistyksen hallinnoima osakeyhtiö, joiden tarkoituksena on ollut huolehtia kiinteistön hankintaan liittyvistä toimenpiteistä. Annalan huvilan ystävät ry on hankkinut joukkorahoituk-

sella Kiinteistö Oy Pro Annebergille Annalan huvilan oston tarvittavan minimisumman, ja jatkossa kiinteistöosakeyhtiö tulee huolehtimaan huvilan korjauksesta ja ylläpidosta. (Annalan huvila n.d.; Mesenaattikampanja n.d.) Varainhankinnan lisäksi yhdistyksen tehtävänä on käynnistää Annalan huvilan toiminta ja kehittää sitä tulevaisuudessa (Annalan huvilan ystävät ry n.d.).

Vuonna 2018 tämän Helsingin vanhimman huvila-alueen täyttäessä 192 vuotta sen päärakennuksessa tehdään kunnostustöitä oppilaitosyhteistyönä ja puutarhakulttuurin keskus saa näin lisätilaa toiminnoilleen. Huvilalle on palkattu työntekijöitä Hyvinvoinnin tilat -hankkeen kautta ja vapaaehtoistoiminta on käynnistynyt myös päärakennuksen käyttöönotossa. (Hankkeen kuvaus 2017.)

3 Hyvinvoinnin tilat -hanke

3.1 Tausta ja tavoitteet

Huono-osaisuutta ja syrjintää aiheuttavat tekijät voivat muodostaa pitkäkestoisen ketjureaktion, joka saattaa olla vaikea katkaista yksin. Heikko työllisyystilanne on usein huono-osaisuutta aiheuttava tekijä, mutta taustalla voi olla myös muita vaikuttavia syitä. Näitä voivat olla esimerkiksi kouluttautumattomuus tai koulutuksen aikaiset vaikeudet. Riskialttiutta lisää arjen jatkuvuutta kannattelevien tekijöiden hajoaminen kuten työttömyys, sairastuminen, työkyvyttömyys, avioero, muutto tai ikääntyminen. Tämän kaltaisissa elämäntilanteissa *sosiaalinen* verkosto ja kontaktit ovat vaarassa kaventua johtaen yksinäisyyteen. Ihmisen jäädessä kotiin kynnys osallistumiseen ja *osallisuuteen* nousee korkealle ja seurauksena voi olla syrjintää ja huono-osaisuutta. Henkilökohtaisten vaikeuksien lisäksi tämä aiheuttaa kasvavia kustannuksia yhteiskunnalle. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 3.)

ESR:n rahoittama hanke kuuluu sosiaalisen osallisuuden edistämisen ja köyhyyden torjunnan toimintalinjaan. Sen erityistavoitteena on työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Hanke on aloittanut marraskuussa 2017 ja tulee kestävänsä kolme vuotta. Vastuuviranomaisena toimii sosiaali- ja terveysministeriö. (Hankkeen kuvaus 2017.)

Hyvinvoinnin tilat -hanke hyödyntää vuosina 2014–2016 Helsingissä Lapinlahden Lähteellä kehitettyä toimintamallia tyhjien tilojen kehittämiseksi hyvinvoinnin käyttöön. Lapinlahden Lähteellä kehitetty hyvinvointimalli perustuu positiiviseen psykologiaan ja Lähteellä tehtyihin kokeiluihin. Mallissa huono-osaisuutta kokeneiden ihmisten kanssa rakennetaan oma yksilöllinen työnkuva, ja itsetunnon kasvaessa tehtäviä laajennetaan ja vastuuta annetaan enemmän oman mielenkiinnon pohjalta. Näin osallistujat ovat saaneet uusia ystäviä, löytäneet uusia harrastuksia ja päässeet työpolun alkuun. Toimintamalli auttaa osallistumaan ja tunnistamaan omia voimavaroja samalla rohkaisten tarttumaan huono-osaisuutta vähentäviin asioihin niin yksilöllisesti kuin *yhteisöllisesti*. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2–3.)

Hankkeen tavoitteena on kehittää Hyvinvoinnin tilat -toimintamalli ja verkosto. Toimintamallia sovelletaan eri puolilla Suomea ja verkoston jäsenten toiminnan tuloksena huono-osaisuutta kokeneiden ihmisten hyvinvointi vahvistuu. Verkosto on kasvava,

aktiivinen ja osaamista jakava valjastettaessa tyhjiä tiloja edistämään osallisuutta ja hyvinvointia. Yhteistyökontakteja hankitaan myös kansainvälisesti tahoihin, jotka haluavat toimia samaa mallia hyödyntäen. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2–3.)

Hanke mahdollistaa eri alueilla asuville huono-osaisuutta ja *syrjäytymistä* kokeville ihmisille paremmat mahdollisuudet saada apua ongelmiinsa toimijaverkostoilta, jotka tuntevat alueen tarpeet ja tukipalvelujen kokonaistarjonnan (Hyvinvoinnin tilat 2017: 6). Hyvinvoinnin tiloille on olennaista, että eri kohderyhmiin kuuluvat ihmiset *integroituvat* muiden kanssa, eikä kenenkään tarvitse selitellä taustojaan. Hankkeessa tehtävä yhteistyö auttaa löytämään uusia ratkaisuja työpolkujen rakentumiseen ja toiminnassa korostuu kansalaisen edun, oikeuksien ja tasa-arvon pyrkimykset. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 7.)

Hankkeen avulla osallistutaan ehkäisemään syrjinnän ja huono-osaisuuden kehittymistä tukemalla sosiaalista osallisuutta. Hyvinvoinnin tilojen toimintaa kehitetään vastamaan asiakastarpeita yhdistämällä ne osaksi alueellisia toimintaverkostoja ja julkisen sektorin palvelujärjestelmää. Tämä yhteistyö lisää syrjäytymisen ehkäisyn paikallisia mahdollisuuksia ja antaa tukea tarvitseville mahdollisuuksia *yhteiskunnassa kiinni pysymiseen* samalla vahvistaen palvelujen tarpeen ja tarjonnan kohtaamista. Suomeen on jäänyt tyhjilleen paljon perinteikkäitä rakennuksia kuten sairaaloita, kunnantaloja ja kirjastoja. Nyt Hyvinvoinnin tilat -hanke yhdistää sosiaalisen osallisuuden ulkopuolelle herkästi jäävät ihmiset ja käyttöä vailla olevat rakennukset kustannustehokkaalla tavalla. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 3.) Verkosto mahdollistaa yhteiskehittämisen ja uusien toimijoiden mukaan ottamisen myös hankkeen aikana (Hyvinvoinnin tilat 2017: 9).

Hankkeen varsinainen kohderyhmä ovat huono-osaisuutta kokeneet ihmiset, joilla on mahdollisuus hyötyä Hyvinvoinnin tilojen tarjoamista mahdollisuuksista. Tosin toimintamalli tarjoaa osallistumisen mahdollisuuksia kenelle tahansa ja onkin oleellista, että erilaisen taustan omaavat ihmiset voivat toimia yhdessä. Esteettömyyteen kiinnitetään huomiota niin, etteivät ihmisten erilaiset rajoitteet haittasi palvelujen saavutettavuutta, vaikka tämä aluksi saattaakin muodostaa haasteen vanhojen rakennusten osalta. Näitä haasteita pyritään ratkomaan yhdessä vammaisjärjestöjen kanssa. Hyvinvoinnin tilat soveltuvat myös yhteiskuntapalvelua suorittavien tai vapautuvien vankien osallisuutta lisääväksi menetelmäksi. Toiminta ja turvallinen yhteisö mahdollistaa sen, ettei entiseen yhteisöön tarvitse palata. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 7–9.)

Hyvinvoinnin tila tarjoaa vaihtoehdon hyvään arkeen luoden elämään mielekkyyttä ja rytmiä, samalla lisäten elämänhallinnan tunnetta ja vastuunottokykyä itsestä ja yhteisöstä. Tilojen toimintaan saattaa löytää mukaan esimerkiksi tapahtumien, tuttavien suositusten, heitä auttavien järjestöjen tai julkisen sektorin toimijoiden kuten sairaalan, sosiaalitoimen tai työvoimaviranomaisten kautta. Hankkeen välillisiä kohderyhmiä ovat tyhjien rakennusten käyttöönotosta kiinnostuneet tai sen jo aloittaneet tahot, jotka haluavat toiminnallaan vähentää huono-osaisuutta. Kohteina ovat myös eri alojen vapaaehtoiset ja ammattilaiset, jotka työskentelevät hankkeen kohderyhmien kanssa. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 7–9.)

3.2 Annalan huvilan toimintaa

Hanke kehittää tällä hetkellä neljää konkreettista Hyvinvoinnin tilaa. Annalan huvilasta vastuu kuuluu hankkeen päätoteuttajalle, Hyötykasviyhdistykselle. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2.) Huvilan toimintaan osallistuvat Annalan huvilan ystävät ry, paikalliset ja alueelliset kumppanit, valtakunnalliset toimijat ja verkostot sekä alueen syrjäytymis- ja huono-osaisuusvaarassa olevat kansalaiset (Hyvinvoinnin tilat 2017: 9–10). Huvila tarjoaa mahdollisuuksia osallistumiseen vapaaehtoistoiminnan, työkokeilujen ja harjoitteluiden muodossa osallistujille yksilöityjen tehtävien avulla. Tehtävät voivat liittyä tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen sekä tapahtumiin osallistumiseen ja korjaus- ja kahvilatyöpajoihin. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2.)

Hankkeessa Annalan huvilan tuotoksena syntyy osallisuuden mahdollisuuksia ja hyvinvointia vahvistavia toimintatapoja ja tapahtumakonsepteja, jotka voidaan monistaa muille paikkakunnille. Toiminnan tulos näyttäytyy kasvavana määränä toimijoita, jotka toteuttavat osallisuutta lisääviä tapahtumia ja muita toimintoja, ja kaiken kaikkiaan hankkeessa mukana olevan ihmisjoukon hyvinvointi vahvistuu. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 11.)

Yhteistyössä Annalan huvilan ystävien kanssa kehitetään kahvilakonsepti ja käynnistetään *kahvila-toimintapaja*. Toiminnasta kiinnostuneet osallistujat tulevat hankkeeseen yhteistyötahojen kuten yhdistyksien ja Helsingin kaupungin kautta. Heidän kanssaan suunnitellaan ja valmistellaan kahvilan avaamisen kestäväen kehityksen yhteiskuntasitoumuksen periaatteiden mukaisesti. Myös raaka-aineiden valinnassa tehdään yhteistyötä huvilan ystävien kanssa. Lisäksi suunnitteilla on myös kirpputori/tavaroiden

vaihtopiste. Markkinointisuunnitelman laatimisen jälkeen osallistujat koulutetaan kahvilan toimintaan. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 10.)

Tapahtumat-toimintapaja tarjoaa osallistumisen mahdollisuuksia tapahtumien tuotannossa ja kehittämisessä. Tapahtumat suunnitellaan yhdessä osallistujien ja yhteistyötahojen kanssa. Sisältöinä voivat olla esimerkiksi luennot ja toimintapajat, joita järjestetään Hyötykasviyhdistyksen, puutarhakulttuuritoimijoiden, ympäristöalan ja muiden järjestöjen kanssa. Toiminta pyritään toteuttamaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen tarjoavat osallistumisen mahdollisuuksia ja osaamisen vahvistumista lisäten samalla yhteenkuulumisen tunnetta. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 10.)

Kiinteistöhuolto- ja korjaus-toimintapaja käynnistetään osana Annalan huvilan säilytävää korjausrakentamista (Hyvinvoinnin tilat 2017: 11). Työpajassa voivat työskennellä työtä vailla olevat rakennustyöstä kiinnostuneet osallistujat. Työpajan osallistujat toimivat yhdessä opiskelijoiden ja korjausrakentamisen ammattilaisten kanssa. Tehtävät ovat avustavia korjausrakentamisen tehtäviä kuten rakennusjätteen lajittelua ja työmaasiivousta. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 11.)

3.3 Muut Hyvinvoinnin tilat ja oppilaitosyhteistyö

Seinäjoella vanhaa lääninsairaala kunnostetaan mielen hyvinvoinnin lähteeksi. Tämän Seinäjoen kansalaiskampuksen toiminnasta vastaa Seinäjoen kansalaisopisto. Kulttuurihistoriallisesti arvokas miljöö luo puitteet yhdistää ympäristön ja toiminnan hyvinvointivaikutukset alueen todellisen potentiaalin esiin tuomiseksi. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2.) Kansalaisopistolla on mahdollisuus luoda uudenlaisia yhteistyömalleja kaupungin sosiaali- ja terveystoimijoiden kanssa. Kansalaisopistolta odotetaan kykyä vastata paitsi kaupunkilaisten sivistystarpeista, myös maahanmuuttajien, ikääntyvän väestön, osattomien nuorten ja moninaisten erityisryhmien tarpeista. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 7.)

Lapinjärven kunta toteuttaa hankkeessa Lapinjärven perinnetalkoot. Kirjaston yläkerta otetaan käyttöön talkootyötä, suunnittelua, unelmatyöpajoja ja perinnerakentamiskursseja varten. Vapaaehtoistyöohjelman ja työkokeilujen kautta avautuu osallistumisen mahdollisuuksia heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2.) Kunnan kanssa ihmislähtöistä kehitystyötä tekevät myös Laurea-

ammattikorkeakoulu ja Lapinjärven Kulttuuriyhdistys LaKu ry (Hyvinvoinnin tilat 2017: 4).

Hyvinvoinnin tiloja edustaa myös Arjen Olohuone Sammonlahti Lappeenrannassa. Sen tarkoituksena on toimia moniammatillisena ennakoivan osaamisen asiakas- ja työelämälähtöisenä oppimisympäristönä. Sammonlahden vastuullinen toimija on Saimaan ammattikorkeakoulu. Toiminnassa on mukana myös Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri sekä edustajia alueellisesta toimijaverkostosta. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2.)

Metropolia Ammattikorkeakoulu vastaa yhdessä Saimaan ammattikorkeakoulun kanssa palvelumuotoilusta Hyvinvoinnin tilojen sisällöllisen kehittämisen tukena. Sisältöjä ovat esimerkiksi erilaiset työpajat kuten mediatyöpajat, Hyvinvoinnin tilan johtamisen työpajat sekä taide- ja hyvinvointilähtöiset työpajat. Hankkeen käytäntöjen ja sisältöjen toimintamalli luodaan yhteiseen käyttöön tuottamaan hyvinvointia eri puolille Suomea ja maailmaa. (Hyvinvoinnin tilat 2017: 2.) Lisäksi Metropolia tukee hankkeen toteuttajia hyvinvointikonseptin soveltamisessa ja verkostotoiminnan rakentamisessa (Hyvinvoinnin tilat 2017: 8).

Valtakunnallisesti tiloille yhteisiä ekologisia kestävä kehityksen tavoitteita ovat muun muassa luonnonvarojen käytön kestävyys ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Kierrättämisellä, uusiutuvilla energianlähteillä ja elinkeinorakenteen kehittämisellä on myös taloudellista merkitystä. Tyhjiksi jääneisiin rakennuksiin luodaan uutta elämää kannustaen kansalaisia kierrättämiseen ja kertakäyttökulutuksen vähentämiseen. Koska tekninen infra on jo olemassa, voidaan hankkeessa keskittyä sosiaalisen toiminnan kehittämiseen. Näin hanke tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ekosysteemien eheytyä. Palvelukokonaisuuksia kehitetään siten, että ne ovat saavutettavissa kävellen ja pyöräillen. (Hankkeen kuvaus 2017.)

Toiminnassa ja sen valinnoissa pyritään lisäämään tietoisuutta uusiutuvien energianlähteiden käytöstä ja kokeiluissa haetaan energiatehokkaita ratkaisuja. Hankkeen keskiössä on sosiaalisen infrastruktuurin kehittäminen ottaen huomioon eri sukupolvien näkökulmat. Kestävää kehittämistä tuotetaan edistäen kohderyhmään kuuluvien suuntautumista työelämään ja vastaamalla ikääntymisen tuomiin haasteisiin. Tuotteiden sijasta kuluttamisen painoalueena ovat palvelut. Päämääränä on yhdessä tekeminen työ- ja toimintakyvyn lisäämiseksi, eikä osallistuminen vaadi suurta taloudellista panostamista. Tästä näkökulmasta toimintaan osallistuvat ovat tasa-arvoisessa asemassa. Hankkeen on mahdollista luoda toisia ihmisiä arvostavan asenneympäristön rakentu-

mista ja ehkäistä syrjintää. Ekologinen ymmärrys ja jaettu asiantuntijuus ovat perustaa yhdessä oppimiselle ja tuottavat ympäristöosaamista. (Hankkeen kuvaus 2017.)

Seuraavassa luvussa kestävästä kehitystä lähestytään globaalisti kertoen sen periaatteista ja ulottuvuuksista, siitä mitä ekologisella, taloudellisella sekä sosiaalisella ja kulttuurisella kestävyydellä tarkoitetaan. Luku kuvaa ulottuvuuksien yhteyksiä ja antaa perustietoa kestävyysajattelun soveltamisesta käytäntöön.

4 Kestävän kehityksen malli

Ympäristöä säästäviä toimintaperiaatteita tulee osata noudattaa myös sosiaalialan työssä. Ekologisen kestävyuden lisäksi on huomioitava myös kestävän kehityksen taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus. Näkökulmat eivät ole erillisiä vaan muodostavat yhdessä kestävyysajattelun perustan. Taloudellinen ja sosiaalinen hyvinvointimme ovat riippuvaisia maapallon resursseista – luonnonvaroista ja ekosysteemien toiminnasta. (Ympäristöosaava ammattilainen n.d.: 36.)

Teorioiden, tutkimusmenetelmien kehittymisen ja tätä kautta tiedon lisääntymisen myötä on tullut mahdolliseksi perustaa politiikkaa aiempaa systemaattisemmalle pohjalle niin, että ennakoiva näkökulma vahvistuu. Ennusteet, laskelmat ja tilastot ovat tulleet poliittisen päätöksenteon käyttöön. Päätöksenteko saa vankan perustan, kun toimenpiteiden suunnittelu ja niihin liittyvät keskustelut ovat läpinäkyviä ja vaikuttavien tekijöiden väliset suhteet ja suunnittelutyön olettamukset ovat julkista tietoa. Poliitikassa pyritään ennakoimaan kehityskulkuja ja toimimaan hyväksi katsottavalla tavalla. Kestävä kehitys on juurtunut yhdeksi politiikanteon käsitteeksi. Alun perin se on otettu käyttöön ympäristön tilaa ja kehitystä arvioitaessa. Tämän jälkeen kestävyyskäsitteen käyttö on laajentunut talouteen, ja lopulta myös yhteiskunnan sosiaaliselle alueelle. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2011: 5–6.)

4.1 Lähestymistavoista periaatteisiin

Kestävä kehitys on maailmanlaajuista, alueellista ja paikallista ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka tarkoituksena on turvata hyvät elämisen mahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa. Tämä edellyttää ympäristön, talouden ja ihmisen tasavertaista huomioita ottamista päätöksenteossa ja toiminnassa. Kestävän kehityksen politiikasta on tullut koko ajan kattavampaa ja monipuolisempaa. (Kestävä kehitys n.d.) *Gro Harlem Brundtland* (1987) kirjoittaa raportissa Yhteinen tulevaisuutemme:

Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa (Brundtland 1987).

Kestävää kehitystä on määritelty myös kotimaassa. *Kestävän kehityksen toimikunnassa* vaikuttaneen *Pentti Malaskan* (1994) mukaan:

Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville elämisen mahdollisuudet. Laajasti määriteltynä kestävä kehitys sisältää kolme toiminnallista ulottuvuutta: ympäristötaloudellisen eli ekologisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen ulottuvuuden. (Malaska 1994.)

Salonen (2010) kiteyttää kestävä kehityksen päämäärän monimuotoisen elämän kuokistamisena nyt ja aina (Salonen 2010: 36). Kaiken kaikkiaan kestävyysajattelun tarkoituksena on turvata tulevaisuutemme kokonaisvaltaisesti.

Toimintamme vaikutukset ovat maailmanlaajuisia ja maailman haasteet ovat haasteita myös Suomelle. Meidän on varmistettava toiminnallamme myös muiden maiden mahdollisuudet kestäväan kehitykseen, turvallisuuteen ja rauhaan. Suomella on mahdollisuus toimia edelläkävijänä yhteisten ongelmien ratkaisemisessa ja maailmanlaajuisen vastuun kantamisessa. (Periaatteet n.d.)

Lyhyen aikavälin intressien sijaan meidän tulee pystyä arvioimaan toimintamme vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen ja huomioimaan päätöstemme vaikutukset ylisukupolvisen ajattelun mukaan. Tämä näkökulma edellyttää laajojen kokonaisuuksien hallintaa, vastuunottoa ja ratkaisujemme keskinäisten vaikutusten ymmärtämistä. (Periaatteet n.d.)

Koska ekosysteemien hyvinvointi on ihmisten hyvinvoinnin edellytys, on ihmiskunnan kyettävä sopeuttamaan toimintansa luonnon uusiutumisen ja kantokyvyn mukaan turvatakseen hyvän elämän mahdollisuudet tulevaisuudessa. Väestönkasvun vuoksi henkeä kohti käytettävissä olevat luonnonvarat vähenevät, ja olemme tulleet tilanteeseen, jossa luonnon kyky tuottaa ja ylläpitää eri lajien hyvinvoinnille välttämättömiä toimintoja on vaarantunut. (Periaatteet n.d.)

Koko ihmiselämän ajan jatkuva hyvinvointi ja turva takaavat perustan kestäväälle yhteiskunnalle. Meillä jokaisella on oltava mahdollisuus kestäviin valintoihin ja vaikuttamiseen yhteiskunnassa, edellyttäähän kestävä kehityksen toteuttaminen kaikkien osallistumista. Suomalainen yhteiskunta suo mahdollisuuden sopia asioista yhdessä ja sen toimivuuteen tulee voida luottaa. (Periaatteet n.d.)

Ihmiskunnan ja yhteiskunnan haasteiden ratkaisemiseksi tehdään koko ajan jatkuvasti kehittyvää tutkimustyötä. Pitkäjänteinen tekeminen edellyttää tiedon, taidon, osaamisen ja luovuuden yhdistämistä sekä tieteellisen ja kokemuspärisen tiedon rakentumista

avoimessa ja kehittyvässä ilmapiirissä. Kestävien ratkaisujen löytämiseksi olemassa olevaa tietoa ja taitoja tuleekin pystyä hyödyntämään entistä tehokkaammin. Kestävyysajattelun toteutuminen vaatii aloitteellisuutta, yhteistyökykyä ja kokeilemista. (Periaatteet n.d.)

Kestävien tapojen oppimista vaikeuttavat työpaikoilla erilaiset toimintakulttuurit, ohjeistuksen puute ja vaihtuva henkilöstö. Tähän voidaan vaikuttaa sovitulla toimintatavoilla ja ohjeilla. Monilla työpaikoilla helppoutta, hygieenisyyttä ja tehokkuutta haetaan kertakäyttökulttuurilla, vaikka kertakäyttö tulisikin pitkällä aikavälillä kestäviä vaihtoehtoja kalliimmaksi. Ympäristöystävällisyys edellyttää tietoisuutta ympäristövaikutuksista asiakkaan terveyden ja turvallisuuden vaarantumatta. Tyypillisiä ympäristövaikutuksia ovat energian käytön hiilidioksidipäästöt, jätevedet ja niiden puhdistaminen sekä jätehuollon käsiteltäväksi päätyvä jäte. Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutuksia tulisi tarkastella niiden koko elinkaarta ajatellen. (Sosiaali- ja terveysalan ympäristövaikutukset n.d.: 15–16.)

4.2 Ekologinen kestävyys

Ekologisen kestävyuden keskiössä ovat biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien säilyttäminen. Ekologiseen kestävyteen pyrittäessä korostuu kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitys. Taloudellinen ja aineellinen toiminta tulee sopeuttaa luonnon kestokykyyksiin niin alueellisesti kuin maailmanlaajuisesti. (Kestävä kehitys n.d.) Luonnonvarojen riittävyyden kannalta on tärkeää, että niiden käyttöön liittyvää toimintaa suunnitellaan globaalisti (Ekologinen kestävä kehitys 2015).

Ympäristön tilan heikkenemistä estävien toimien lykkäämistä ei voi perustella sillä, ettei täyttä tieteellistä näyttöä ongelmien tilasta välttämättä ole. Riskit, haitat ja kustannukset kuitenkin arvioidaan ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Haittoja on pyrittävä ehkäisemään ennalta ja torjumaan jo niiden synty lähteillä siten, että niistä aiheutuvat kustannukset peritään niiden aiheuttajilta. (Kestävä kehitys n.d.)

Energian kuluttaminen, luonnonvarojen käyttäminen ja saastuttaminen rasittavat luonnon kantokykyä. Ihmiskunnan toiminnan vuoksi luontoon kohdistuva rasitus on kolminkertaistunut viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana. Väestönkasvu ja lisääntyvät kulutusmieltymykset tekevät kulutuksen sopeuttamisesta kestäväälle tasolle haasteellista. Elintason jatkuva nostaminen ei ole sopusoinnussa kestävä kehityksen tavoitteita.

den kanssa. Elinkelpoisen maapallon säilyttäminen ja hyvän elämän turvaaminen kaikille vaativat yhteistyötä koko planeetan jakavalta ihmisyyhteisöltä. (Ekologinen kestävä kehitys 2015.)

Sosiaalialalla työskennellään ihmisiä varten. Alan ammattilainen osaa kohdata eri elämänsä vaiheissa olevat asiakkaat yksilöllisesti edistäen toiminnallaan heidän terveyttään ja hyvinvointiaan. Ympäristöosaamisessa korostuvat energian ja materiaalien kulutus, jätehuolto ja hankinnat. Haitallisia ympäristövaikutuksia vähennetään organisaatioiden luomilla järjestelmillä ja työntekijöiden oikeilla työtavoilla. Ympäristön tilaa ja yksilöiden hyvinvointia voidaan parantaa yhteisiin arvoihin perustuvilla valinnoilla ja teoilla. (Sosiaali- ja terveysala ja ympäristö n.d.: 15.)

4.3 Taloudellinen kestävyys

Taloudellinen kestävyys on kasvua, jossa pyritään välttämään velkaantumista ja varantojen hävittämistä pitkällä aikavälillä. Se on edellytys yhteiskunnan keskeisille toiminoille. Kansallista hyvinvointia kyetään rakentamaan pitkäjänteisellä hyvällä talouspolitiikalla. Väestön ikääntymisen seurauksena kasvavia sosiaaliturva- ja terveystenonja voidaan helpottaa kestävä talouden keinoin, ja näin kestävä talous onkin perusta sosiaaliselle kestävyydelle. Vastaavasti sosiaalinen kestävyys auttaa lievittämään vaikeuksia, joita maailmantaloudessa voi syntyä. (Kestävä kehitys n.d.)

Kestävällä taloudella voidaan siis tuottaa ja turvata hyvinvointia ja kehittää tasapainoista talouskasvua ilman pääomavarantojen ylikuluttamista ottaen huomioon myös ympäristön kantokyky ja tulevat sukupolvet. Vakaa talous antaa perustan muulle kestävälle kehitykselle. Tavoitteena on rakentaa talous ekotehokkaalle luonnonvarojen kulutukselle niin, että hyvinvointi jakautuisi mahdollisimman tasaisesti. (Taloudellinen kestävä kehitys 2015.)

Ympäristövaikutusten vähentäminen kannattaa yleensä myös taloudellisessa mielessä, säästäten samalla myös luontoa ja inhimillisiä voimavaroja. Muutokset toimintatavoissa, kuten sisälämpötilan säädössä, hankintojen toteuttamisessa ja jätteiden lajittelussa, voivat tuoda suuriakin säästöjä. Oikealla ohjeistuksella päästään toimivaan kokonaisuuteen, eikä tulosten saavuttamiseksi nähty vaiva ole välttämättä suurikaan. (Sosiaali- ja terveysalan ympäristövaikutukset n.d.: 16.)

4.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

Tutustuessani kestävä kehityksen määritelmiin ja niistä kumpuaviin tavoitteisiin, huomasin, että kirjallisuudessa kestävä kehityksen kuvantamiseksi ovat vakiintuneet ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Monissa lähteissä sosiaalisen kestävyden käsitteeseen liitetään kuitenkin myös kulttuurinen kestävyys. Tämä on myös kirjoittajan valinta tässä työssä.

Sekä Hyvinvoinnin tilat -hankkeen että Annalan huvilan suunnitelmissa sosiaalisella ja kulttuurisella kestävyydellä on vankka sijansa koko toimintaa läpileikkaavana teemana (Hankkeen kuvaus 2017). Näiden ulottuvuuksien korostuessa toimeksiantajan työn tavoitteissa, myös tässä kehittämissuunnitelmassa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys nousee kestävyysajattelua käsiteltäessä keskeisimmäksi osa-alueeksi.

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys takaavat hyvinvoinnin edellytysten siirtymisen meidän sukupolveltamme seuraavalle. Sosiaalisen kestävyden maailmanlaajuisia haasteita ovat väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen tasa-arvo sekä koulutuksen järjestäminen. Niillä on vaikutuksensa myös ekologiseen ja taloudelliseen kestävyteen. Sosiaaliin haasteisiin vastaaminen vaatii toimenpiteitä sekä yksittäisiltä valtioilta että kansainväliseltä yhteisöltä. (Kestävä kehitys n.d.)

Kestävä kehityksen toimintaohjelmat pyrkivät saavuttamaan hyvinvointitavoitteet taloudellisin, teknologisin ja yhteiskuntapoliittisin keinoin, niin että ne ovat ekologisen kestävyden lisäksi sosiaalisesti oikeudenmukaisia sukupolvien sisällä ja niiden välillä. Keskeisenä tavoitteena yhteiskuntapolitiikassa on sosiaalisesti kestäväan kehitykseen pyrkivä eriarvoisuuden vähentäminen hyvinvointiin, terveyteen ja osallisuuteen liittyen. Sosiaalisesti kestävässä yhteiskunnassa jokaisella on mahdollisuudet osallistua hyvinvoinnin ja kehityksen tuottamiseen ja nauttia tuloksista ekologisen järjestelmän toimintakyvyn järkkymättä. Sosiaali- ja terveyspolitiikalla on tässä visiossa keskeinen rooli. (Sosiaalisesti kestävä kehitys 2017.)

Riittävä toimeentulo, riittävät hyvinvointipalvelut ja turvallisuuden takaaminen ovat sosiaalisen kestävyden edellytyksiä. Sosiaaliseen kestävyteen kuuluvat myös toimintamahdollisuuksien oikeudenmukainen jakautuminen ja mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään. Nämä edellytykset tuottavat mahdollisuuden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja yhteiskuntaan kiinnittymisen toteutumiseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011: 7.)

Taloudelliseen ja sosiaaliseen kestävyteen liittyviä kysymyksiä ei voi erottaa toisistaan, sillä ongelma-alueet ovat usein muodostuneet syy-, ja seuraussuhteiksi. Ympäristöongelmiin liittyvät väestöongelmat linkittyvät köyhyyteen ja köyhyys on syynä moneen muuhun kehitykseen liittyvään ongelmaan. Taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistäminen, ja kansainvälisen yhteistyön toteuttaminen taloudellisten, sosiaalisten, sivistyksellisten ja humanitääristen haasteiden ratkaisemiseksi ovat tärkeitä päämääriä. (Taloudellinen ja sosiaalinen kehitys 2015.)

Käytännön toimenpiteissä sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys kytkeytyvät toisiinsa. Haettaessa hyvää ratkaisua on molemmat otettava huomioon. Pelkän talouden ehdoilla tehty ratkaisu voi olla sosiaalisesti huono ja äärimmillään huono sosiaalinen kehitys voi vaarantaa myös hyvän talouden tavoitteiden toteutumisen. Hyvä lopputulos onkin kompromissi, jossa huomioidaan sekä taloudellinen että sosiaalinen kestävyys. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että valintojen perusteet ja vaikutukset on tuotava läpinäkyvästi esille. Sosiaalisen kestävyuden osatekijöillä kuten osallisuudella, yhteisöllisyydellä ja kiinnittymisellä yhteiskuntaan on positiivinen vaikutus kansantalouteen. Toisaalta talouskasvulla pyritään saavuttamaan sosiaalista kestävyyttä kuten terveyttä ja turvallisuutta. Sosiaalisen kestävyuden toteuttaminen vaatii kustannuksia, jotka ovat kuitenkin investointeja pitkällä aikavälillä. Ongelman aiheuttaa se, että pitkäaikaisvaikutuksia on vaikea arvioida. Sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta on merkitystä sillä, ovatko investoinnit riittävän suuria, oikein ajoitettuja ja oikein kohdennettuja. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011: 6–8.)

Suomessa sosiaalisen kestävyuden ajankohtaisia haasteita ovat syrjäytyminen ja työttömyys (Sosiaalinen kestävä kehitys 2015). Näiden ongelmien ehkäiseminen ja lieventäminen tulee olemaan keskeisessä asemassa Hyvinvoinnin tilojen ja Annalan huvilan toiminnassa, koska työttömät ja syrjäytymisvaarassa olevat kuuluvat hankkeen kohde-ryhmiin (Hankkeen kuvaus 2017).

Kulttuurisesti kestävä kehitys tavoittelee erilaisten kulttuurien tuntemuksen ja arvostuksen lisäämistä, ja kulttuuri-identiteetin vahvistamista. Tätä kautta se edistää alueellista hyvinvointia ja mahdollistaa eri kulttuurien säilymistä ja kehittymistä. Alueellisten ominaispiirteiden, kuten kansanperinteen, maiseman ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja elinympäristöjen säilyttäminen toteuttaa kestävästä kulttuurista. (Kulttuurinen kestävä kehitys 2015.) Annalan huvilan uudella omistajalla, ja puiston osalta Helsingin kaupungilla onkin samalla oikeus ja velvollisuus vaalia tämän kulttuurikohteen perinteitä, säilyttämistä ja kehitystä (Annala n.d.).

Kulttuuriin kuuluu niin aineellisia kuin aineettomiakin tekijöitä. Kestävä kulttuuri ei pyhähdy vaan elää ja kukoistaa vuorovaikutuksessa ympäristön ja ihmisten kanssa. Kestävä kulttuuri hyväksyy erilaisuuden ja kunnioittaa kaikkien oikeuksia ja vapauksia. (Kulttuurinen kestävä kehitys 2015.)

Ekososiaalisessa ajattelussa on omaksuttava sivistyskäsitelmä, jossa planeettamme rajallisuus määrittää toimintaamme. On ymmärrettävä, että koko yhteinen maapallomme on otettava huomioon myös paikallisessa ajattelussa. Viime vuosikymmeninä korostunut vaurauden tavoittelu ja yhteiskunnan edistymistä mittaavan bruttokansantuotteen kasvu eivät takaa hyvää elämää. Tuotannon ja kulutuksen määrää mittaava bruttokansantuote on samalla indikaattori hyvinvointia heikentäville tekijöille kuten liikenneuhkille, saastumiselle, stressille ja ekosysteemien ehtymiselle. Lopulta ekososiaalinen sivistys varmistaa myös taloutemme toimintaedellytyksiä. (Salonen & Bardy 2015: 4–5.)

5 Kestävän kehityksen yhteiskunta- ja toimenpidesitoumus

5.1 Yhteiskuntasitoumuksen visio

Suomessa toteutettavassa kansainvälisen kestävän kehityksen työssä toimitaan Yhdistyneiden kansakuntien (YK), Euroopan unionin, Arktisen neuvoston ja Pohjoismaisen ministerineuvoston linjausten mukaisesti. Kansainvälisten tavoitteiden sisällyttämisestä kansalliseen politiikkaan huolehtii Kestävän kehityksen toimikunta. Maamme omat kestävän kehityksen tavoitteet on kirjattu yhteiskuntasitoumukseen ”*Suomi, jonka haluamme 2050*”. Tarkoituksena on edistää kestävää kehitystä koko yhteiskunnassa. Sitoumuksessa hallitus ja hallinto lupaavat edistää kestävää kehitystä kaikessa työssään yhdessä yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Kestävän kehityksen edistämiseksi yhteiskunnan eri toimijat lupaavat jalostaa sitoumukseen kirjatut tavoitteet konkreettisiksi teoiksi. (Ympäristö 2013.)

Yhteiskuntasitoumuksen keskiössä ovat luonnon kantokyvyn turvaaminen sekä hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi. Haasteina ovat väestön ikääntyminen, taloudelliset vaikeudet, suuret kasvihuonekaasupäästöt, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja kestävä luonnonvarojen käyttö. Sitoumuksella toteutetaan maailmanlaajuisista Agenda 2030 -kestävän kehityksen toimintaohjelmaa, ja se toimii pitkän aikavälin kehityksenä kestävä kehityksen edistämiseksi. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 1–2.)

Yhteiskuntasitoumuksen tavoitteita tarkastellaan luvussa seitsemän, joka on samalla tämän työn tulosluku. Toimenpidesitoumuksen suunnittelussa nämä rinnastuivat kestävä kehityksen tavoitteisiin ja periaatteisiin, joita käsiteltiin edellisessä luvussa. Periaatteiden kunnioittaminen ja tavoitteiden noudattaminen vaatii yhteistyötä ja sitoutumista:

Kestävä kehitys on välttämättömyys ja mahdollisuus, jota toteutamme nykyistä huomattavasti tiiviimmässä ja laajemmassa yhteistyössä hallinnon, järjestöjen, yritysten, oppilaitosten, tutkijoiden ja kaikkien kansalaisten kesken. Kysymys on ihmiskunnan yhteisestä oppimisen prosessista, jonka päämääränä on kulttuurinen muutos kestävä tulevaisuuden yhteiskuntaan ja maailmaan. Tarvitsemme yhteisesti hyväksytyjä päämääriä ja tavoitteita sekä sitoutumista niiden toteuttamiseen kunkin edellytysten ja erityisosaamisen pohjalta. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 2.)

5.2 Toimenpidesitoumusten solmiminen ja seuranta

Hallinnon, kuntien ja yritysten lisäksi yhteiskuntasitoumusta mukailevia toimenpidesitoumuksia solmitaan myös oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Toimijat lupaavat edistää yhteiskuntasitoumuksen ja omien toimenpidesitoumuksiensa toteutumista konkreettisilla toimenpiteillä, toimintatapojen muutoksilla ja innovatiivisilla kokeiluilla. Toimenpidesitoumus voi sisältää kaikki tai vain osan yhteisistä ja kansainvälisistä tavoitteista. Sitoumukset osallistuvat myös globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n toimeenpanoon. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 7.)

Sitoumuksien keräämisestä huolehtiva Kestävän kehityksen toimikunta tuo yhteen toimijoita ja viestii tuloksista kannustaen yhteistyöhön ja kokemusten vaihtoon. Toimikunta seuraa yhteiskuntasitoumuksen toteutumista ja tarjoaa toimijoille raportointi- ja seuranta-alustan, jonka avulla seurataan säännöllisesti toimenpidesitoumuksien edistymistä. Kaikki sitoumukset on koottu verkkoon ja ovat luettavissa osoitteessa sitoumus2050.fi. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 7.)

Jotta sitoutumisella olisi vaikuttavuutta, on sen sisällettävä jotakin uutta sitoumuksen antajan aiempaan toimintaan nähtynä (Toimenpidesitoumukset n.d.). Sitoumukset tuottavat uusia toimintatapoja ja ratkaisuja toimien samalla suuremman muutoksen voimavarana (Toimenpidesitoumusten kriteerit n.d.). Tavoitteiden asettamisen lisäksi on niille luotava mittarit ja aikataulu, joiden avulla tavoitteiden toteutumista voidaan seurata (Toimenpidesitoumukset n.d.). Lisäksi sitoumuksen tulee noudattaa yhteiskuntasitoumuksen ja kestävän kehityksen periaatteita. Hyvin suunniteltu toimenpidesitoumus toimii myös välineenä oman yhteisön toiminnan kehittämiseksi. (Toimenpidesitoumusten kriteerit n.d.)

6 Yhteiskehittely kehittämistyön menetelmänä

Uuden toiminnan suhdetta kestäväan kehitykseen oli luontevaa lähteä pohtimaan ryhmässä. Kevättalvella 2018 toteutetussa yhteiskehittelyssä luotiin runkoa sille, mitä tavoitteita myöhemmin laadittava kestäväan kehityksen toimenpidesitoumus voisi sisältää. Ryhmän tapaamisiin osallistui yhteensä viisi jäsentä, jotka edustivat Hyötykasviyhdistystä, Hyvinvoinnin tiloja, Annalan huvilan ystäviä ja kiinteistöosaakeyhtiötä. Kehitystyöryhmän neljä kokoontumista järjestettiin huvilalla.

6.1 Yhteistyöllä tuloksiin

Menetelmänä yhteiskehittely on hyvä vaihtoehto yksin tekemiselle. Mikrokirjassa ”Yhteiskehittelyllä hyvinvointia” (2013) esitellään Metropolia Ammattikorkeakoulun *sosiaali- ja terveysalan Hyvinvointi ja toimintakyky -yksikössä* luotu yhteiskehittelyn konsepti. Malli perustuu Metropolian yhteiskehittelykoulutuksilla tuotettuihin tuloksiin. (Harra, Mäkinen & Sipari 2013: 3.) Tutustuin työskentelyn tuloksena syntyneeseen julkaisuun, koin yhteiskehittelyn sopivaksi työmenetelmäksi ryhmämme käyttöön ja jaoin julkaisun kaikille kehittelyyn osallistuville ennen ensimmäistä kokoontumista.

Haasteiden ollessa monimutkaisia tulevaisuuteen suuntautuva innovointi edellyttää laajaa monen toimijan luomaa näkemystä ja kokonaisuuden rakentamista. Vaikea taloustilanne ja kilpailu patistaa työelämää kehittämään uusia toimintatapoja. Työelämän haasteet ovat monimuotoisia, ja uusia parempia ratkaisuja etsittäessä tarvitaan yhteinen päämäärä. (Harra ym. 2013: 4.) Kestävyysajattelu edellyttää yrityksiltä ekologisempaa, luontoa ja ihmisiä kunnioittavampaa liiketoimintaa. Kuluttajat huomioivat yhä useammin valinnoissaan, kuinka heidän ostamansa tuotteet tai palvelut on tuotettu, ja näin kestäväan kehityksen merkitys osana kaupankäyntiä vahvistuu.

Yhteiskehittelyssä muutos tapahtuu joukossa yhteisen pohdinnan tuloksena. Tarkoituksena on luoda uusia entistä parempia ratkaisuja, joiden hyödyt näkyvät heti käytännössä. Tässä kehittämisotteessa ennalta-arvaamattomuus nähdään rikkautena ja toimijat oppivat yhteisöllisesti. Irrallaan käyttöympäristöstään ja yhden kehittäjätahon voimin toteutetussa kehittämisessä korostuvat tulosten tuottamis- ja juurrutusprosessien erillisyyt. (Harra ym. 2013: 4.) Siksi työelämän ja liiketoiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä kannattaakin mahdollisuuksien mukaan pyrkiä muodostamaan entistä monipuolisempia, eri alojen edustajista koostuvia, moniammatillisia toimijajoukkoja.

Annalan huvilan työryhmän osallistujat edustivat monia koulutusaloja laajalla ikäjakamalla. Tämä monipuolisuus rikastutti keskusteluja ja mahdollisti toisilta oppimisen. Harran ym. (2013) mukaan yhteiskehittelyn periaatteisiin kuuluu muun muassa matala kynnyksellä osallistumiseen ja osallistujien oman maailman mukaantulo kehitystyöhön. Prosessin aikana rönsyt kiteytyvät ja mielipiteet muovautuvat perusteluiksi työn edetessä edellisen kehitysvaiheen vauhdittamana. (Harra ym. 2013: 5.)

Yhteiskehittely on käytetty menetelmä työelämän asiantuntijoiden keskuudessa ja sitä voidaan käyttää eri tarpeisiin monin tavoin. Ennakointityössä se soveltuu esimerkiksi tavoiteohjelmien rakentamiseen ja kehitystoiminnassa työmenetelmien parantamiseen. Neuvottelu- ja kokoustilanteissa sekä verkostotoiminnassa yhteiskehittely on koettu toimivaksi työkaluksi yhteisen tiedon ja ymmärryksen tuottajana. Työskentelymenetelmä soveltuu myös uuden ajattelutavan herättämiseen, tunnelman keventämiseen ja osallistujien aktivoimiseen. (Harra ym. 2013: 6.)

Yhteiskehittelyssä ei siis ole kyse vain taitoon ja tekniikkaan perustuvasta työtavasta, vaan itsessään merkityksellisestä toiminnasta, jolla on mahdollisuus tavoitteiden saavuttamisen lisäksi rakentaa yhteistä tietoa ja ymmärrystä toimijoiden hyvinvointia lisäävällä tavalla. Yhteiskehittelyn ollessa aktiivista ja sitoutunutta toimintaa, tiedon tuottaminen syvenee ja kehitystoiminnan laatu paranee. Koska prosessi sitouttaa osallistujia jakamaan osaamistaan, myös hiljainen tieto tulee kuuluvaksi. (Harra ym. 2013: 7–8.)

Kaikki yhteiskehittelyyn osallistuvat toimijat saavat osallistua toimintaan tasa-arvoisesti riippumatta esimerkiksi siitä missä asemassa he työskentelevät tai mihin heidän ajatuksensa perustuvat. Yhdessä toimimiseen kuuluvat erilaiset näkemykset, joita tarvitaan laajojen näkökulmien luomiseksi. Sitoutumisen lisäksi yhteistoiminta edellyttää osallistujilta toisten kunnioittamista ja keskinäistä luottamusta. Samalla kun asioita on osattava tarkastella kriittisesti, on tarpeellista olla myös salliva ja näin edistää ryhmän vuorovaikutusta. Menetelmän toteuttaminen vaatii myös ennakkoluulottomuutta ja halua sosiaaliseen jakamiseen. Onnistunut työskentely *voimaannuttaa* ja tuo onnistumisen kokemuksia. (Harra ym. 2013: 9–10.)

Halusimme, että kehittämistehtävämme käytännön työskentely toteutetaan sosiaalisella tavalla. Yhteiskehittely vastasi kehittämistyön menetelmänä tarpeitamme ja vei työtä eteenpäin yhteisöllisellä ja osallistavalla otteella. Seuraavassa alaluvussa kuvataan tarkemmin työmme valmisteluja, aloittamista ja etenemistä.

6.2 Ryhmätyön kehitysprosessi ja tavoite

Sovimme toteuttavamme neljä noin kahden tunnin kestoista tapaamista Annalan huvilalla. Olin valmistellut työtäni lukemalla Annalasta kertovan kirjan, joka tutustutti minut alueen ja siellä asuneiden ihmisten historiaan. Sain paljon tietoa toimintaympäristöstä myös Hyötykasviyhdistyksen ja Annalan huvilan verkkosivuilta. Asetelma oli kirjoittajalle mielenkiintoinen, koska se mahdollisti tutustumisen uusiin ihmisiin ja ympäristöön.

Toiminnan valmisteleminen alkoi tulevissa kokoontumisissamme tarvittavien taustatietojen keräämisellä ja näiden dokumenttien toimittamisella kaikille osallistujille. Hankkeeseen, yhteiskehittelyyn, kestävään kehitykseen sekä yhteiskunta- ja toimenpidesitoumukseen liittyen tietoa kertyikin paljon. Kirjoitin ryhmän tuleville jäsenille myös opinnäytteeni taustasta ja tarkoituksesta.

Tutustuimme ensimmäisellä tapaamiskerralla kestävän kehityksen ja yhteiskuntasitoumuksen lähestymistapoihin ja periaatteisiin, kestävän kehityksen ulottuvuuksiin ja yhteiskuntasitoumuksen tavoitteisiin. Niin ikään kerroin ryhmälle yhteiskuntasitoumusta noudattavasta toimenpidesitoumuksesta, sen kriteereistä ja käytännön toteuttamisen edellytyksistä. Käsittelimme lyhyesti myös YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n 17 tavoitetta, joiden pohjalta Suomen yhteiskuntasitoumus on laadittu. Osa tärkeimmistä dokumenteista jaettiin myös paperiversioina, jotta osallistujat voisivat käyttää niitä apunaan tapaamisissa ja kotonaan tutustuessaan tehtävämme teoreettisiin lähtökohtiin.

Ensimmäisen tapaamisen päätteeksi pohdimme vielä mikä olisi lähtökohta toimenpidesitoumuksen suunnittelussa. Käytettävissämme oli hankkeen kestävän kehityksen tavoitteet, suunnitelma Annalan huvilan tulevasta toiminnasta ja suurempana kokonaisuutena yhteiskuntasitoumuksen tavoitteet. Päädyimme jälkimmäiseen. Hankkeen tavoitteiden ja suunnitellun toiminnan kautta olisi ehkä mahdollista päästä lähemmäksi toimenpidesitoumuksen edellyttämiä konkreettisia lupauksia, mutta toisaalta Annalan huvilan toiminnan vasta alkaessa katsoimme, ettei tämän suunnittelumme tarkoituksena ole vielä luoda tarkkoja mitattavia tavoitteita toiminnan kestävydestä. Päätimme siis tarkastella huvilan tulevaisuutta valtakunnallisten tavoitteiden valossa, pohtien näiden kytköksiä Annalan huvilan toimintaan. Tavoitteenemme muodostui tuotos, joka helpottaa julkaistavan toimenpidesitoumuksen laatimista eri toimintojen käynnistyttyä ja ohjaa tiedon koko ajan kertyessä huvilan toimintaa kestävän kehityksen mukaiseksi jo ideoinnista alkaen.

Yhteiskuntasitoumuksen tavoitteet osoittautuivat laajaksi kokonaisuudeksi, jonka käsitteleminen edellytti ryhmältä päämäärätietoisuutta ja kurinalaisuutta. Käytännössä työ oli keskustelua ja ajatusten vaihtoa, jonka ydinkohdat sen koordinaattorina dokumentoin. Seuraavassa luvussa kerrotaan näiden keskusteluiden ja muistiinpanojen kautta rakentuneista työmme tuloksista.

7 Toimenpidesitoumuksen suunnittelu

Dokumentteja kootessa suunnitelmat hahmottuivat kolmeksi ryhmäksi, jotka ovat sisältöään lähellä kestävän kehityksen ulottuvuuksia; ekologista, taloudellista ja sosiaalista näkökulmaa. Seuraavissa alaluvuissa näitä tekijöitä tarkastellaan rinnastaen niitä yhteiskuntasitoumuksen tavoitteisiin ja Annalan huvilan toimintaan. Hyvinvoinnin tilojen toiminnan alussa laadittu hankehakemus sisältää koko hankkeelle yhteisiä kestävän kehityksen tavoitteita. Vaikka tavoitteet koskevat siis myös huvilaa, työryhmä tarkasteli kestävän kehityksen toteuttamista nimenomaisesti omassa paikallisessa toimintaympäristössä. Toisaalta tulokset ovat sovellettavissa myös muihin tiloihin ja ovat jatkossa kaikkien nähtävillä myös verkossa.

7.1 Luontopääoman säilyttäminen ja ekososiaalinen sivistys

Yhteiskuntasitoumuksen tärkeänä tavoitteena on, että yhteiskuntamme kykenee luomaan miellyttäviä, terveitä ja turvallisia elinympäristöjä. Liikennetarvetta pyritään vähentämään ja luomaan yhdyskuntarakenteita, jotka kannustavat terveelliseen ja kestäväan liikkumiseen. Maaseudun ja kaupunkien välille tarvitaan uutta yhteistyötä erilaisten elinympäristöjen elinvoimaisuuden ja kehityksen varmistamiseksi. Yhdyskuntarakentamisessa huomioitavat viheralueet tukevat myös taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 5.) Puutarhaviljelyllä on todettu olevan ilmastoa eheyttävä vaikutus. Hyötykasvien viljeleminen puhdistaa ilmaa, sitoo sateiden tuomaa kosteutta ja ilmansaasteita sekä hidastaa ilmastonmuutosta. (Puutarhaliitto ry 2018.)

Toimintaympäristönä Annalan huvila rikkoo positiivisella tavalla maaseudun ja kaupungin välistä raja-aitaa tuomalla maaseudulle tyypillisiä toimintoja urbaaniin ympäristöön kaikkien kaupunkilaisten ulottuville. Huvilalla on käynnistetty luontoon ja hyvinvointiin liittyvää tiedotus- ja koulutustoimintaa, jonka järjestämiseen sitoudutaan tulevaisuudessa tärkeänä osana toimijan sivistävää ympäristötyötä. Hyötykasviyhdistys on vuosien saatossa järjestänyt alueella esimerkiksi tuottajatoreja ja taimimyyntiä sekä koulutusta ja palstaviljelyä. Myös näitä perinteitä tullaan jatkamaan. Huvilan hankkiminen on tehnyt mahdolliseksi ekososiaaliseen sivistykseen liittyvän asenneilmapiirin levittämisen entistä näkyvimmin.

Hiilineutraalin yhteiskunnan saavuttamiseksi Suomi on sitoutunut noudattamaan kansainvälistä ilmastopimusta. Tavoitteen toteutuminen edellyttää energiatehokkuuden parantamista ja uusiutuvien energiamuotojen käytön lisäämistä. Tulevaisuuden tuotteet ja palvelut on onnistuttava tuottamaan aiempaa ekologisemmin. Liikenne- ja energiajärjestelmiä kehitetään niin, että ne edistävät uusiutuvan energian käyttöä ja kannustavat vähentämään energian kulutusta. Hiilen sitomisessa tärkeässä roolissa ovat myös kestäväällä tavalla toteutettu maa- ja metsätalous sekä hiilineutraali rakentaminen. Yhteiskuntasitoumuksen tavoitteena on myös ekosysteemien ja niiden ihmisille tarjoamien palveluiden ennallistaminen. Näin on mahdollista hillitä ilmastonmuutosta niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitumus 2016: 5–6.)

Riippumatta energian tuotantotavoista, on kaikilla mahdollisuus vähentää sen kulutusta muuttamalla tottumuksiaan. Toistaiseksi yleisessä käytössä ei ole menetelmää, joka takaisi käyttöön rajattomasti energiaa täysin ympäristöystävällisellä tavalla. Niinpä energian järkevän käytön voidaankin ajatella kuuluvan jokaisen kansalaisen velvollisuuksiin. Annalan huvilalla suurin osa käytettävästä energiasta liittyy kiinteistöön ja energiankulutus tulee jatkossa kasvamaan kahvilatoiminnan ja remontoinnin seurauksena. Sähkönkulutusta voidaan kuitenkin jo tällä hetkellä vähentää kiinnittämällä huomiota muun muassa tarvittavaan valaistukseen, sähkölaitteiden valintaan ja käyttöön.

Niin paljon kuin mahdollista, on hankinnoissa pyrittävä huomioimaan koko tuotantoketju, eli kuinka paljon energiaa on kulunut ennen kuin valmis tuote on päätenyt kuluttajalle ja mitä raaka-aineita valmistusprosessissa on käytetty. Vain harvoin tarvittavia laitteita ei kannata ostaa ollenkaan vaan lainata. Valmiustilassa sähköä kuluttavat laitteet, kuten tietokoneet, sammutetaan kun niitä ei käytetä. Toimistotyössä ekologisuus otetaan huomioon myös käyttämällä luontoystävällisesti tuotettua paperia ja muita tarvikkeita. Kaikkia muitakin hyödykkeitä pyritään käyttämään kohtuudella, samalla kiinnittämisen mahdollisuuksien mukaan huomioita niiden tuotantoketjun ekologisuuteen.

Suomen oloissa suurimman osan kiinteistöjen energiankulutuksesta muodostavat huoneiden ja käyttöveden lämmittäminen. Vanhoina aikoina huvilaa on lämmitetty puulla, mutta tällä hetkellä käytössä on myös suora sähkölämmitys. Kylminä vuodenaikoina sähköpattereiden energiankulutus on erittäin suurta, ja onkin aika miettiä, kuinka nykyinen lämmitysjärjestelmä voidaan osittain tai kokonaan korvata energiatehokkaammilla ratkaisuilla. Nykyteknologia tarjoaa tähän ongelmaan useita ratkaisuja, jotka hyödyntä-

vät maasta, ilmasta tai auringosta kerättävää uusiutuvaa energiaa. Uudetkin laitteet kuluttavat sähköä, mutta huomattavasti suoraa sähkölämmitystä vähemmän.

Maalämmössä lämpöä saadaan tuotettua maan alle asennetusta nestekiertoisesta putkesta muodostuvasta keruupiiristä. Maalämpöpumppu lämmittää nestettä edelleen ja kierrättää lämpimän nesteen lämminvesivaraajan kautta takaisin keruupiirille. Lämminvesivaraajaan varastoitua lämpöä käytetään esimerkiksi vesikiertoisen lämpöpatterijärjestelmän ja käyttöveden lämmittämiseen. Myös aurinkopaneelit on todettu kustannustehokkaaksi ratkaisuksi, mutta pimeimpään vuodenaikaan kun lämmitysenergian tarve on suurinta, ne eivät juuri tuota sähköä. Paneelien tavoin rakennuksen katolle voidaan asentaa myös tyhjiöputki- tai tasokeräimiä. Näiden toiminta perustuu putkistojen sisällä ulkoilman lämmön vaikutuksesta lämpenevään nesteeseen, joka johdetaan kiertovesipumpulla rakennuksen sisälle lämmittämään lämminvesivaraajaa, kuten maalämpöä hyödynnettäessä. Asennustavaltaan yksinkertaisemman ilmalämpöpumpun tekniikka siirtää ulkoilmaa sisätiloihin samalla sitä lämmittäen.

Energiaa voi tuottaa myös tuulivoiman ja aurinkokeräimen avulla. Tuulivoiman etuna on sen toimivuus vuoden ympäri, mutta pienessä mittakaavassa hankittuna sen tuotto on vaatimaton. Auringon tuottamaa lämpöä suljetussa kotelossa edelleen lämmittävä aurinkokeräin tuottaa rakennukselle lisälämpöä keväisin ja syksyisin. Keräimen voi rakentaa myös itse. Aloituskustannukset asettavat haasteen uusille lämmitysjärjestelmille, joten eri vaihtoehdot on mitoitettava kohteen tarpeiden mukaan. Toisaalta mainitut vanhempaa tekniikkaa ekologisemmat ratkaisut maksavat tulevaisuudessa takaisin niihin käytetyn pääoman pienemmän sähkölaskun muodossa. Huvilalla on mahdollista lämmittää myös puulla, koska Annalan vanhat uunit on tarkastettu ja korjattu käyttökuntoon.

Luonnon kantokyky on rajallinen ja luonnonvarojen kulutus on saatava ympäristön kannalta kestäväälle tasolle. Luontoa kunnioittava elämäntapa edellyttää myös sopeutumista vähäpäästöisempään talouteen. Luonnonvaroja säästävät valinnat asumisessa, ruokailussa ja liikenteessä tulee tehdä kuluttajille helpoiksi ja kannattaviksi. Julkisen sektorin tehtävänä on kannustaa yhteisöjä tarjoamaan asiakkailleen kestävästi tuotettuja tuotteita ja palveluja. Yhteiskunnan tavoitteena on vahvistaa kansalaisten luontosuhdetta, ekososiaalista sivistystä sekä kestävyysajattelua arvostavia asenteita. Aineettomaan kulutukseen perustuvien elämäntapojen ja niitä tukevien palvelujen, kuten kestävä luontomatkailun edistäminen edustavat osaa yhteiskuntasitoumuksen ekologisista tavoitteista. (Kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 6.)

Annalan huvilan toiminnassa pyritään käyttämään luonnonvaroja ekologisesti kestävällä tasolla. Kaupunkilaiset viljelevät omia vuokrapalstojaan luonnonmukaisilla menetelmillä ja puutarhaa hyödynnetään kokonaisuudessaan luontosuhteen vahvistajana. Huvilalle perustetun kahvilan tuotteissa käytetään osin itse viljeltyjä raaka-aineita. Tämä vähentää esimerkiksi pakkausmateriaalien käyttöä, varastoinnin ja kuljetuksen aiheuttamia kustannuksia sekä liikenteen aiheuttamia päästöjä. Samalla asiakkaille on mahdollista tarjota kasvisravintoa, joka on yhdenaikaisesti myös luonnonmukaisesti viljeltyä lähiruokaa.

Kasvisruokavalion yleistymistä tukee tieto sen hyödyistä, vaikka vallitsevat tavat hidastavatkin uuden ruokavalion yleistymistä. Vaikka kasvisruokaan suhtaudutaan myönteisesti, se ei välttämättä näy ruokailutottumuksissa. Kynnys kasvisten käytön lisäämiseksi on kuitenkin matala muihin kestävyttä edistäviin elämäntapoihin nähtynä. Ruokailutottumuksia kyseenalaistetaan, ja kasvisruokavalion valtavirtaistuminen on mahdollista osana ekososiaalisesti kestävästä yhteiskunnasta. (Salonen 2013: 22, 35.)

Ottaen huomioon rakennuksen iän, on Annalan huvila säilynyt hyvin. Kiinteistöä on ylläpidetty ja välttämättömiä perussparannuksia tehty niin, että tilat ovat edelleen käyttökuntoisia. Uuden rakentamisen sijasta vanhan kunnostaminen säästää luonnonvaroja ja tukee ekologista kestävyttä. Annalan toimijat ovat sitoutuneet tähän työhön ja tilojen remontoiminen on aloitettu. Niin kunnostustyössä, kuin kaikessa muussakin toiminnassa, tulee ottaa huomioon kierrättäminen ja jätteiden lajittelu. Hankinnoissa on huomioitava erityisesti se, että sekajätettä muodostuu mahdollisimman vähän. Myös muovin kierrättäminen on tullut mahdolliseksi pääkaupunkiseudulla (Lajitteluohjeet 2018).

Yhteiskuntasitoumuksen tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen toteuttamiseksi luonnon merkitys on ymmärrettävä yhteiskunnan kaikilla sektoreilla ja otettava huomioon päätöksenteossa. Luonnonvarojen kestävää käyttöä on edistettävä niin, että luonnon ihmiselle tarjoamia hyötyjä eli ekosysteemipalveluita voidaan edelleen hyödyntää hyvinvoinnin edistämiseksi. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 6.)

Annalan huvilalla on mahdollisuus jalostaa aluetta edelleen laajempaan hyötykäyttöön luontotietoisuuden lisäämiseksi, ja vahvistaa ihmisten luontosuhdetta kokemusten ja elämysten kautta. Toiminnan yhtenä tärkeänä tehtävänä on herättää kiinnostusta luontoa kohtaan niin, että ihmiset ymmärtävät entistä paremmin sen merkityksen elämän mahdollistajana.

7.2 Yhteiskuntavastuullisen ympäristöliiketoiminnan kehittäminen

Kestävämpää taloutta tavoitellaan parantamalla työn tuottavuutta, tuloksellisuutta ja laatua. Yhteiskuntasitoumuksen pyrkimyksenä on korkea työllisyysaste ja kestävän kehityksen mukaisten työpaikkojen lisääntyminen tuotantotapoja ja toimintamalleja uudistamalla. Yritysmaailmassa tämä tarkoittaa kestävän kehityksen periaatteiden mukaan toimimista ja hankintaketjujen vastuullisuuden tarkastelua. Koulutus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä kehitetään muuttuvien työmarkkina- ja toimeentulotarpeiden ehdoilla. Työelämän tasa-arvoa edistetään tukemalla nuorten, ikääntyvien, maahanmuuttajien ja osatyökykyisten osaamista ja työmahdollisuuksia. Yhteiskuntasitoumus kannustaa myös yrittäjyyteen, innovatiivisuuteen ja palvelusektorin kehittämiseen. Paremman työhyvinvoinnin toteutumiseksi työntekijöillä on oltava entistä enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa työnsä ja työympäristönsä kehittämiseen. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 4–5.)

Vaikka tulojen hankkiminen onkin tärkeää Annalan huvilan toiminnan turvaamiseksi, se poikkeaa tavanomaisesta yritystoiminnasta siten, ettei tarkoituksena ole tuottaa voittoa omistajille, vaan liiketoiminnasta saatava tuotto käytetään yleishyödyllisen toiminnan kehittämiseen. Hyötykasviyhdistys onkin yhteiskunnallinen yritys (Yhdistys n.d.). Puutarhakulttuurin edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi kehittyvä toiminta luo uusia työpaikkoja ja avaa ovia työllistymiseen työmarkkinoiden ulkopuolelle jääneille. Uutena työpaikkana Annalan huvila pystyy lisäämään Hyötykasviyhdistyksen jo aiemmin tarjoamia mahdollisuuksia työkokemuksen hankkimiseksi esimerkiksi vapaaehtoistyön, työharjoitteluiden ja työkokeilujen avulla.

Osallistumismahdollisuudet lisäävät ihmisten voimavaroja, työkykyä ja hyvinvointia siten, että osallistujien onnistumisilla on yhteiskunnallista merkitystä myös taloudellisesti työ- ja toimintakyvyn sekä yhteiskunnallisen osallisuuden kohentuessa. Huvilasta pyritään luomaan ilmapiiriltään avoin ympäristö, jonka kehittämiseen halukkaat voivat osallistua tasa-arvoisesti. Kun yhteisössä voidaan hyvin ja yksilölliseen tuen tarpeeseen pystytään vastaamaan, myös toiminnan taloudellisen onnistumisen edellytykset paranevat. Pitkällä aikavälillä esimerkiksi työkokeiluiden tuloksena osallistujat saavat uutta tarttumapintaa yhteiskuntaan, ja työllistymisen mahdollisuudet lisääntyvät työkyvyn parantuessa. Annalan huvilan osallistavalla ja yksilöiden toimintakykyä vahvistavalla toiminnalla voidaan siis auttaa osallistujia orientoitumaan kohti työelämää, ja näin tuella on myös köyhyyttä ehkäisevä vaikutus.

Teollistuneet yhteiskunnat tavoittelevat edelleen talouskasvua, vaikka se ei enää lisääkään kansalaisten tyytyväisyyttä. Talouden rakenteita tulisi uudistaa luottamusta herättäviksi hyödyntämällä uusiutuvaa energiaa, vaalimalla ihmisarvoa ja kierrättämällä raaka-aineita. Tulevaisuuden yhteiskunnissa paikalliset palvelut korvaavat omistamisen merkitystä. (Salonen 2010: 254.)

7.3 Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin ja vaikuttamiseen

Yhteiskuntasitoumuksella pyritään takaamaan kansalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään elämään, terveyteen ja koulutukseen. Sosiaalisesti kestävässä yhteiskunnassa eriarvoisuutta kavennetaan riittävällä toimeentulolla ja perusturvalla. Lasten ja nuorten hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota ja tarvittavat hyvinvointipalvelut järjestetään kaikille. Sitoumus vaalii ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia ja edistää ihmisten arvostavaa kohtaamista sekä sukupuolten ja sukupolvien välistä tasa-arvoa. Suomi huomioi maahanmuuttajien oikeudet ja edistää heidän kotoutumistaan yhteiskuntaan. Kestävä kehitys otetaan osaksi kaikkien alojen koulutusta ja kestävä kehitystä tukevia kulttuuriarvoja vahvistetaan. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 4.)

Hyvinvoinnin tilat -hankkeen toiminta-ajatuksessa tavoitellaan huono-osaisuuden vähentämistä ja erilaisten ihmisten yhteistoimintaa. Kaikki voivat osallistua huvilan toimintaan taustastaan riippumatta. Erityisryhmät kuten maahanmuuttajat, vammaiset, ja mielenterveyskuntoutujat pyritään huomioimaan toiminnan sisältöjä suunniteltaessa ideomalla kaikille sopivien tapahtumien lisäksi teemallisia kokoontumisia. Annalan alue tuo yhteen eri sukupolvia, ja yhteisellä toiminnalla on mahdollista kaventaa myös sukupuolien välisiä, esimerkiksi erilaisten töiden tekemisen jakautumiseen juurtuneita eroja. Annalan huvilasta ollaan luomassa paikkaa, jossa on mahdollista päästä tekemään asioita pelkän tarkkailemisen sijaan, ja liittyä osaksi yhteisöä. Osallistujien erityistarpeita kuunnellaan ja pyritään tunnistamaan. Erilaisuus koetaan rikkautena, joka antaa mahdollisuuden myös uuden oppimiselle.

Tapahtumien lisäksi Annalan toimijat tulevat järjestämään yleissivistäviä luentoja ja koulutusta muun muassa kaupunkiviljelyyn liittyen. Hyötykasviyhdistys ja Annalan huvilan ystävät ovat avoimia oppilaitosyhteistyölle ja muodostavat yhdessä Hyvinvoinnin tilojen kanssa kokonaisuuden, jolla on hyvät edellytykset jakaa tietoa ja kartuttaa tulevista toiminnoista kiinnostuvien taitoja. Annalan alue on koettu rauhoittavaksi ja hyvin-

vointia tukevaksi paikaksi, jonka toimijat haluavat innostaa ihmisiä luontoharrastuksen pariin ja edistää kestävän kehityksen mukaisten elämäntapojen omaksumista.

Yhteiskuntasitoumuksen tavoitteena on vahvistaa demokratiaa ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämään ja yhteisiin asioihin. Vaikutusmahdollisuudet vahvistavat ihmisten osallisuutta ja merkityksellisyyden tunnetta. Hallinnon läpinäkyvyyttä vahvistetaan, koska avoin ja julkinen tieto lisää kansalaisten luottamusta yhteiskunnallisiin asioihin. Kaikkien kansalaisten tulee voida osallistua yhteiskunnan kehittämiseen. Tavoitteisiin pyritään koulutuksella ja kasvatuksella sekä kulttuurista aktiivisuutta, yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta edistämällä. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 4.)

Huvilalla yksilöiden *toimintakykyä* ja voimaantumista pystytään tukemaan yhteisöllisellä toiminnalla. Osallistujia rohkaistaan tuomaan esille omia ajatuksiaan, jotta toiminnan sisällöt saadaan vastaamaan mahdollisimman hyvin paikallisten ihmisten toiveita ja tarpeita. Kaikkien toimintaan osallistuvien panoksella on merkitystä ja tavoitteena on, että ihmiset kokevat voivansa vaikuttaa. Annalan huvilalle luodaan moninaiset osallistumisen mahdollisuudet. Annalassa voi osallistua yksittäisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin sekä koulutuksiin ja kokoontumisiin. Toiminnasta laajemmin kiinnostuneet voivat myös liittyä Annalan huvilan ystävien ja Hyötykasviyhdistyksen jäseniksi. Tilojen vuokraaminen myös ulkopuolisille tahoille monipuolistaa huvilan toimintaa.

Paikallisyhteisöjen vahvistaminen kuuluu myös yhteiskuntasitoumuksen sosiaalisiin ja kulttuurisiin tavoitteisiin. Sitoumuksella vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia kehittämällä yhteisöllistä oppimista ja sitä mahdollistavia kohtaamispaikkoja, toimintamalleja ja paikallista päätöksentekoa. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016: 5.) Annalan huvilan toiminnassa korostuvat aineettomat sosiaalisista toimintakykyä tukevat kestävästi tuotettavat palvelut, jotka eivät kuluta paljoa energiaa tai luonnonvaroja. Erilaiset yhteisöt, kuten puutarhaseurat, koulut ja kaupungin hallinnon toimijat, ovat jo pitkään hyödyntäneet Annalan aluetta virkistätymispaikkana ja esimerkiksi taimitori kokoaa ihmisiä yhteen valtakunnallisesti. Annalan huvilan tulevaisuuden rakentamiseen kuuluu olennaisesti yhdessä tekeminen sekä fyysisellä että henkisellä tasolla. Salosen (2010) mukaan yhteisöllisyys onkin kestävän kehityksen tärkein tekijä. Terve riippuvuus toisista ihmisistä vähentää materian merkitystä lisäten samalla hyvinvointia ja auttamishalua. (Salonen 2010: 252.)

8 Arviointia ja pohdintaa

Opinnäytettä kokoavassa työn viimeisessä luvussa kehitystyötä arvioidaan opetus suunnitelman tavoitteiden ja tutkimuseettisen ohjeistuksen näkökulmasta. Esille otetaan myös työn keskeisimpiä tuloksia ja tarkastellaan vielä työmenetelmiä ja -käytäntöjä. Lopuksi kerrotaan raportin varsinaisesta käyttötarkoituksesta ja esitetään myös muita hyödyntämis- ja jatkotutkimusmahdollisuuksia.

Sosiaalialan koulutusohjelman opetussuunnitelma asettaa tavoitteet onnistuneelle opinnäytetyöprosessille. Opiskelijan on osattava tunnistaa ja perustella työnsä lähtökohdat alansa kehittämisen kannalta ja kyettävä yhteistyöhön ja ammatilliseen keskusteluun työelämän kanssa. Tiedonhankinnassa pyritään paitsi kriittisyyteen, myös luovuuteen. Opiskelijan tulee osata hyödyntää verkostoja ja ratkaista työnsä eettisiä kysymyksiä. Raportissa arvioidaan tutkielmaa ja tunnistetaan ratkaisuvaihtoehtoja. (Opetussuunnitelmat 2012.)

Tutkimuksellinen työ on eettisesti hyväksyttävää kun se noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkielman tulee olla rehellinen ja tulosten arvioinnissa on noudatettava huolellisuutta. Tiedonhankinnan tulee olla eettisesti kestävä ja viestinnän avointa sekä vastuullista. Kirjoittajan on kunnioitettava aiempia tutkimuksia ja niihin on viitattava sovitulla tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 6–7.) Ihmisten henkilökohtaiseen toimintaan liittyvä tutkimus- ja kehitystoiminta edellyttää yleensä tutkimuslupaa (Hyvinvointi ja toimintakyky -yksikön opinnäytetyöohje 2011: 25). Tässä tutkielmassa henkilökohtaisia tietoja ei käsitelty, eikä erillistä kirjallista tutkimuslupaa tarvittu. Kehitystyöhön osallistuminen oli vapaaehtoista ja kaikki osallistujat saivat nähdä tämän raportin ennen sen julkaisemista.

Suunnitelma sitoumuksesta syntyi yhteisellä ideoinnilla. Kestävyysajattelu ei ole välttämättä vaikeaa, mutta sen toteuttaminen voi vaatia aluksi aikaa, totuttelua ja kustannuksia. Työryhmä kuitenkin huomasi, että varsinkin pidemmällä aikavälillä tavoitteiden asettaminen on kannattavaa ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti. Pyrkimys kestävään kehitykseen säilyttää kulttuurisia rakenteita ja luo puhtaampia elinympäristöjä. Samalla toiminta on sosiaalista kanssakäymistä ja yhteisen edun toteuttamista. Työ herätti luottamusta siihen, että huvilalla tullaan jatkamaan uusien käytäntöjen kehittämistä hyvinvointimme ja ympäristömme hyväksi.

Tulokset koottiin ryhmän kokoontumisista laadittujen muistiinpanojen perusteella, jotka esitettiin työn edellisessä luvussa. Lisäksi kehittämistyön tuloksista koottiin liite, joka on työn viimeinen osa. Sosiaalisena työmenetelmänä yhteiskehittely koettiin luovaksi, yhteisölliseksi ja kaikkia osallistavaksi menetelmäksi kehitystyölle. Tapaamisia olisi voinut piristää suunnittelemalla teemasta toiseen vaihtuvia yhteiskehittelyyn sopivia menetelmiä ja ratkaisuja. Kokoontumisten sisältö muodostui kuitenkin runsaaksi keskustelun ollessa välillä vilkasta, välillä pohtivaa. Ryhmä sitoutui kehitystyöhön ja otti aktiivisesti osaa sovittuihin tapaamisiin.

Kestävän kehityksen toimintamallin sisäistäminen oli tärkeä osa tutkielmaa, ja sen ulottuvuudet ja periaatteet pyrittiin esittämään mahdollisimman ymmärrettävässä muodossa. Kirjoittaja katsoo tämän palvelevan lukijaa myös irrotettuna itse huvilan kehitystyöstä. Saastuminen ja ilmastonmuutos ovat ongelmia, jotka tulee ratkaista nyt vaikuttavien ihmisten elinaikana. Esimerkiksi ilmaston lämpeneminen on uhka monimuotoiselle elämälle ja velvoittaa meitä yhä ripeämpiin toimiin elinmahdollisuuksien ja puhtaamman luonnon säilyttämiseksi. Kestävyyssajattelun leviäminen vie kohti tulevaisuuden tavoitteita, joita tässäkin opinnäytetyössä tarkasteltiin.

Edellisessä luvussa kuvattiin kehittämistyössä esille tulleita tavoitteita, työmme tuloksia. Tämä opinnäyte on ennakoiva työ toimenpidesitoumuksen solmimista varten. Raporttiin koottiin suunnittelutyöryhmän näkemyksiä siitä, mihin kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen mukaisiin tavoitteisiin Annalan huvilalla halutaan tulevaisuudessa sitoutua. Kehittämistyössä huomattiin, että kestävä kehitys on ollut keskeisessä roolissa Hyötykasviyhdistyksen toiminnassa sen alusta alkaen. Nyt haluttiin pohtia kestävän kehityksen mahdollisuuksia vain noin vuosi sitten hankitun huvilan toiminnassa.

Tuloksissa korostuivat sosiaalisen kestävyuden vaaliminen ja luonnonvarojen säästäminen; ekososiaalinen sivistys. Annalan huvilan toiminta ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa osallisuutta antamalla mahdollisuuksia osallistumiseen ja työhön. Hanke ja Hyötykasviyhdistys luovat monipuolisia osallistumisen mahdollisuuksia, ja mukaan on saatu monia vapaaehtoisia. Toiminnan kehittyessä huvila pystyy tarjoamaan myös harjoittelu- ja työkokeilupaiikkoja.

Osallistumismahdollisuudet lisäävät kohderyhmien voimavaroja ja hyvinvointia kohti työelämää ja osallisuutta. Näin yhteisöllä on myös taloudellista merkitystä köyhyyttä ehkäisevänä järjestötoimintana ja hankkeena. Toimijat suhtautuvat ihmisten erilaisuuteen voimavarana ja kaikilla halukkailla on mahdollisuus tulla mukaan oppimaan, jutte-

lemaan ja viettämään yhteistä aikaa puutarhakulttuurin ja taiteenkin parissa. Huvilan toiminta-ajatukseen kuuluu myös osallistujien mahdollisuus vaikuttaa toiminnan kehittämiseen, jossa useammat oppilaitokset ja yhteisöt ovat jo mukana. Annalan huvilan tulevaisuus rakennetaan yhteistyöllä niin fyysisellä kuin henkiselläkin tasolla.

Puutarhakulttuurin edistäminen ja terveiden elämäntapojen vaaliminen ovat osa sivistävää ympäristötyötä. Huvila toteuttaa myös luontoon ja hyvinvointiin liittyvää tiedotus- ja koulutustoimintaa, joka edellisten lisäksi kartuttaa toiminnasta kiinnostuneiden luontotietoisuutta ja taitoja. Annalan alueen viljelemisen ja puutarhanhoidon perinteet alkoivat muodostua miltei kaksisataa vuotta sitten. Ympäristön mahdollisuudet kannustavat edelleen kasvisruokavalioon ekologisena vaihtoehtona, ja paikalla järjestetään kaupunkiviljelyyn liittyvää opetustoimintaa yhdessä eri toimijoiden kanssa. Huvilan tapahtumakahvilalla (Café Anneberg) on mahdollisuus käyttää omia raaka-aineita ja tarjota näin asiakkailleen tuoretta, luonnonmukaisesti viljeltyä lähellä tuotettua ravintoa.

Työryhmän kokoontumiset toteutettiin kevättalvella 2018 reilun kuukauden aikana. Osallistajat saivat jokaisen kokoontumisen jälkeen muistion tapaamisten tuotoksista. Jokaisen kehittämispäivän yhteydessä sovittiin myös, mitä teemoja seuraavalla kerralla tullaan käsittelemään. Osallistujilla oli siis niin halutessaan mahdollisuus tutustua myös itsenäisesti tuleviin aiheisiin. Osallistajat saivat ennen tapaamisia tietopaketin tutkielman sisältöön liittyen. Tämä vaihe olisi kannattanut toteuttaa jo aiemmin. Mikäli työryhmän jäsenillä olisi ollut enemmän aikaa aiheeseen tutustumiseen ennen yhteisiä kehityspalavereja, olisi työ käynnistynyt vauhdikkaammin. Kehitystyön toteutus kuitenkin vastasi kirjoittajan odotuksia ja opinnäytteen tarkoitusta.

Tehty työ lisää valmiutta laatia kestävä kehityksen toimenpidesitoumus, jota noudatetaan ja seurataan. Marraskuussa 2018 Suomessa oli tehty noin tuhat toimenpidesitoumusta, joista jokainen on osaltaan toteuttamassa tulevaisuuden kannalta välttämätöntä kestävyysajattelua ja tukemassa yhteiskuntasitoumuksen toteuttamista. Tekemällä toimenpidesitoumuksen on mahdollista vaikuttaa ympäristön tilaan ja toimia esimerkkinä muille yhteisöille ja ihmisille. Tutkielman lähteet toimivat lukijalle johdatuksena kestävyysajatteluun sekä yhteiskunta- ja toimenpidesitoumukseen.

Annalan huvilan työntekijöiden ja muiden toimijoiden lisäksi raporttia pystyvät hyödyntämään muutkin yhteisöt ja ihmiset, jotka ovat kiinnostuneita kestävästä elämäntavasta ja yhteistoiminnasta. Raportti avaa mahdollisuuksia myös jatkotutkimukselle sekä uudelle ja jatkuvalla kehittämistyöllä. Kestävä kehityksen mukaisen ajattelun omaksumi-

nen ja toiminta on kaikille tiloille tärkeää sisältöä. Annalan työryhmän kehitystyöstä voisi olla apua myös muiden tilojen kestävä kehityksen tilan kartoittamisessa tai omaa toimenpidesitoumusta suunniteltaessa.

Huvilalla jatketaan työtä sitoumuksen laatimiseksi ja solmimiseksi. Hankkeessa tullaan laatimaan myös kaikille tiloille yhteinen kestävä kehitykseen perustuva toimintamalli osaksi Hyvinvoinnin tilat -mallia (Hankkeen kuvaus 2017). Työryhmässä nousi esille myös idea Annalan huvilan ”kestävän kehityksen kansion” kokoamisesta, jonka voisi toteuttaa myös sähköisessä muodossa. Kansion tarkoituksena olisi johdatella työntekijöitä ja muita toimijoita kestävyysajatteluun tarjoten perustietoa kestävästä kehityksestä sekä yhteiskunta- ja toimenpidesitoumuksesta. Kansio voisi sisältää ajankohtaisia tutkimusartikkeleita, ja mukaan voisi liittää myös ohjeita huvilan käytännöistä esimerkiksi energian säästämiseen, jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen liittyen.

Opinnäytteeni on kehitystyö ja näyttö osaamisestani sosiaalialan tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Katson saavuttaneeni oppilaitokseni tälle työlle asettamat vaatimukset ja koen että työstä on hyötyä sen tilaajalle. Prosessi opetti kirjoittajalle pitkäjänteisyyttä, määrätietoisuutta ja tieteellisen kirjoittamisen taitoja. Se kartutti myös kokemusta ryhmän johtamisesta ja lisäsi kiinnostusta lähiympäristömme ja koko ihmiskunnan tilasta ja tulevaisuudesta. Kaikilla teoilla on merkitystä ja kestävä kehitystä edistävät ideat ja hyvät käytännöt kannattaa jakaa. On aina oikea aika tehdä hyvää itsellemme ja luonnolle.

Annalan alueen kokonaisuus näyttäyty kasvavalle joukolle ihmisiä idyllisenä kohtaus- ja tapahtumapaikkana. Sillä on mahdollisuus tuottamansa koulutuksen ja vaalimansa kulttuurin sekä kestävä kehityksen myötä tukea ihmisiä palaamaan lähemmäksi luontoa, kunnioittaen perinteitä, jotka saivat alkunsa Villa Annebergissä vuonna 1826.

Lähteet

Annala n.d. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <<https://hyotykasviyhdistys.fi/annala/>>. Luettu 8.3.2018.

Annalan huvila n.d. Keidas keskellä kaupunkia. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <<https://annalanhuvila.fi/>>. Luettu 17.3.2018.

Annalan huvilan ystävät ry n.d. Annalan huvilan ystävät ry. Saatavana osoitteessa: <<https://annalanhuvila.fi/annalanhuvilanystavatry/>>. Luettu 18.3.2018.

Brundtland, Gro Harlem 1987. Our Common Future. The World Commission on Environment and Development. Saatavana osoitteessa: <<http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>>. Luettu 26.3.2018.

Donner, Julia 2005. Annalan huvilan historia. Teoksessa Seppälä, Helena & Frondelius, Satu (toim.): Villa Anneberg, Annalan huvila – porvarisidyllistä kaupunkilaisten keitaaksi. Helsinki: Hyötykasviyhdistys ry & Puutarhataiteen seura ry. 52–79.

Ekologinen kestävä kehitys 2015. Koulutus ja oppimateriaalit. YK ja kestävä kehitys. Suomen YK-liitto. Saatavana osoitteessa: <<http://www.ykliitto.fi/yk70v/ekologinen/>>. Luettu 31.3.2018.

Elo, Timo 2018. Hyötykasviyhdistys vaalii perinteitä. Vanhat kasvit kunniaan. Ekoelo 7 (1). Karprint Oy. 34–38.

Hankkeen kuvaus 2017. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus. Hyvinvoinnin tilat. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavana osoitteessa: <<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektkoodi=S21168>>. Luettu 17.3.2018.

Harra, Toini, Mäkinen, Eliisa, Sipari, Salla 2013. Yhteiskehittelyllä hyvinvointia. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Hyvinvointi ja toimintakyky -yksikkö. Mikrokirja. Saatavana myös osoitteessa: <http://www.ejulkaisu.fi/metropolia/yhteiskehittelylla_hyvinvointia/#pid=1>. Luettu 22.3.2018.

Hyvinvoinnin tilat 2017. Hankehakemus. Sosiaali- ja terveysministeriö. Dokumentti tekijän hallussa.

Hyvinvointi ja toimintakyky -yksikön opinnäytetyöohje 2011. Mitä periaatteita noudatan? Tutkimuslupa ja -suostumus. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Häggman, Kai 2005. Wasenius-suku Helsingin historiassa. Teoksessa Seppälä, Helena & Frondelius, Satu (toim.): Villa Anneberg, Annalan huvila - porvarisidyllistä kaupunkilaisten keitaaksi. Helsinki: Hyötykasviyhdistys ry & Puutarhataiteen seura ry. 24–49.

Jäsenlehti Pähkylä n.d. Hyötykasviyhdistys 40 V. -kirjoituskilpailu. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <<https://hyotykasviyhdistys.fi/yhdistys/pahkyla-lehti/>>. Luettu 16.3.2018.

Jäsenyys n.d. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <<https://hyotykasviyhdistys.fi/jasenyys/>>. Luettu 17.3.2018.

Kestävä kehitys n.d. Mitä on kestävä kehitys? Valtioneuvoston kanslia. Poliitiikka-analyysiyksikkö. Saatavana osoitteessa: <<http://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>>. Luettu 25.3.2018.

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2016. Suomi, jonka haluamme 2050 – Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus. Valtioneuvoston kanslia. Poliitiikka-analyysiyksikkö. Saatavana osoitteessa: <<http://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/FINAL+Kestävän+kehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016.pdf/d2d827e7-033a-4d2b-9239-aed6605a12c4/FINAL+Kestävän+kehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016.pdf.pdf>>. Luettu 31.3.2018.

Kulttuurinen kestävä kehitys 2015. Koulutus ja oppimateriaalit. YK ja kestävä kehitys. Suomen YK-liitto. Saatavana osoitteessa: <<http://www.ykliitto.fi/yk70v/kulttuurinen>>. Luettu 1.4.2018.

Lajitteluohjeet 2018. Muovipakkaukset. Helsingin seudun ympäristöpalvelut. Päivitetty 17.4.2018. Saatavana osoitteessa: <<https://www.hsy.fi/fi/asukkaalle/lajittelujakierratys/lajitteluohjeet/muovi/Sivut/default.aspx>>. Luettu 12.5.2018.

Malaska, Pentti 1994. Kestävä kehitys. Raportti määritelmää pohtineen työryhmän keskusteluista 18.4.1994. Saatavana osoitteessa: <<http://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/Professori+Pentti+Malaskan+johtaman+työryhmän+laatima+muistio+kestävän+kehityksen+määritelmästä/28316bb9-f140-4560-bdf0-e6053e5bec16/Professori+Pentti+Malaskan+johtaman+työryhmän+laatima+muistio+kestävän+kehityksen+määritelmästä.pdf>>. Luettu 26.3.2018.

Mesenaattikampanja n.d. Annalan huvilan ystävät ry. Saatavana osoitteessa: <<https://annalanhuvila.fi/mesenaattikampanja/>>. Luettu 18.3.2018.

Ohjeita palstaviljelijälle n.d. Palstan käyttö ja hoito. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <<https://hyotykasviyhdistys.fi/palstat/ohjeita-palstaviljelijalle/>>. Luettu 18.3.2018.

Opetussuunnitelmat 2012. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Saatavana osoitteessa: <<http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php/fi/16183/fi/126/SS12S1/year/2012>>. Luettu 30.11.2018.

Periaatteet n.d. Kestävän kehityksen periaatteet. Valtioneuvoston kanslia. Poliitiikka-analyysiyksikkö. Saatavana osoitteessa: <<http://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys/periaatteet>>. Luettu 26.3.2018.

Puutarhaliitto ry 2018. Puutarhaviljely hidastaa ilmastonmuutosta. Tiedotukset. Päivitetty 12.2.2018. Saatavana osoitteessa: <<http://www.puutarhaliitto.fi/puutarhaviljely-hidastaa-ilmastonmuutosta/>>. Luettu 10.5.2018.

Salonen, Arto O. 2010. Kestävä kehitys globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnan haasteena. Väitöstutkimus. Tutkimuksia 318. Helsinki: Yliopistopaino. Saatavana myös sähköisesti osoitteessa: <<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20067/kestavak.pdf?sequence=2>>. Luettu 12.3.2017.

Salonen, Arto O. 2013. Kasvisruokavalion mahdollisuudet kestäviä elämäntapoja tavoiteltaessa. *Janus* 21 (1). 22–40. Saatavana myös sähköisesti osoitteessa: <<https://journal.fi/janus/article/view/50683>>. Luettu 11.5.2018.

Salonen, Arto O. & Bardy, Marjatta 2015. Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. *Aikuiskasvatus* 35 (1). 4–15. Saatavana myös sähköisesti osoitteessa: <https://www.academia.edu/11334115/Salonen_A._and_Bardy_M._2015_.Ekososiaalinen_sivistys_herättää_luottamusta_tulevaisuuteen._Aikuiskasvatus_35_1_4-15>. Luettu 10.5.2018.

Schalin, Mona 2005. Esipuhe. Teoksessa Seppälä, Helena & Frondelius, Satu (toim.): *Villa Anneberg, Annalan huvila – porvarisidyllistä kaupunkilaisten keitaaksi*. Helsinki: Hyötykasviyhdistys ry & Puutarhataiteen seura ry. 4.

Seppälä, Helena 2005. Lukijalle. Teoksessa Seppälä, Helena & Frondelius, Satu (toim.): *Villa Anneberg, Annalan huvila - porvarisidyllistä kaupunkilaisten keitaaksi*. Helsinki: Hyötykasviyhdistys ry & Puutarhataiteen seura ry. 11–19.

Sosiaali- ja terveysala ja ympäristö n.d. Ympäristöosaava.fi. Ympäristöosaava ammattilainen. Opiskeluaineisto, sosiaali- ja terveysala. Suomen ympäristöopisto SYKLI. Saatavana osoitteessa: <http://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/doc/Opiskeluaineisto_sosiaali_ja_terveysala.pdf>. Luettu 31.3.2018.

Sosiaali- ja terveysalan ympäristövaikutukset n.d. Ympäristöosaava.fi. Ympäristöosaava ammattilainen. Opiskeluaineisto, sosiaali- ja terveysala. Sosiaali- ja terveysala ja ympäristö. Suomen ympäristöopisto SYKLI. Saatavana osoitteessa: <http://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/doc/Opiskeluaineisto_sosiaali_ja_terveysala.pdf>. Luettu 1.4.2018.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2011. Sosiaalisen kestävyuden käsite ja mallintaminen. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2011: 1. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavana osoitteessa: <<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/73333>>. Luettu 2.4.2018.

Sosiaalinen kestävä kehitys n.d. Koulutus ja oppimateriaalit. YK ja kestävä kehitys. Suomen YK-liitto. Saatavana osoitteessa: <<http://www.ykliitto.fi/yk70v/sosiaalinen>>. Luettu 1.4.2018.

Sosiaalisesti kestävä kehitys 2017. Hyvinvointi- ja terveyserot. Tavoitteet. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Päivitetty 4.10.2017. Saatavana osoitteessa: <<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/tavoitteet/sosiaalisesti-kestava-kehitys>>. Luettu 2.4.2018.

Taloudellinen ja sosiaalinen kehitys 2015. Koulutus ja oppimateriaalit. YK ja kestävä kehitys. Taloudellinen kestävä kehitys. Suomen YK-liitto. Saatavana osoitteessa: <<http://www.ykliitto.fi/yk70v/taloudellinen>>. Luettu 1.4.2018.

Taloudellinen kestävä kehitys 2015. Koulutus ja oppimateriaalit. YK ja kestävä kehitys. Suomen YK-liitto. Saatavana osoitteessa: <<http://www.ykliitto.fi/yk70v/taloudellinen>>. Luettu 1.4.2018.

Tapahtumat n.d. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <<https://hyotykasviyhdistys.fi/tapahtumat-ja-kurssit/>>. Luettu 17.3.2018.

Toimenpidesitoumukset n.d. Ohjeita sitoumuksen antajille. Valtioneuvoston kanslia. Poliitiikka-analyysiyksikkö. Saatavana osoitteessa:
<<https://kestavakehitys.fi/sitoumus2050/sitoumukset>>. Luettu 12.11.2018.

Toimenpidesitoumusten kriteerit n.d. Valtioneuvoston kanslia. Poliitiikka-analyysiyksikkö. Saatavana osoitteessa: <<https://kestavakehitys.fi/sitoumus2050/sitoumukset/kriteerit>>. Luettu 13.12.2018.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Hyvä tieteellinen käytäntö. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavana osoitteessa:
<https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Luettu 30.11.2018.

Viljelypalstat n.d. Viljelypalsta-alueet. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa:
<<https://hyotykasviyhdistys.fi/palstat/palsta-alueet/>>. Luettu 17.3.2018.

Yhdistys n.d. Hyötykasviyhdistys ry. Saatavana osoitteessa:
<<https://hyotykasviyhdistys.fi/yhdistys/>>. Luettu 8.3.2018.

Ympäristö 2013. Kestävä kehitys. Ympäristöministeriö. Päivitetty 28.6.2016. Saatavana osoitteessa: <http://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Kestava_kehitys>. Luettu 27.3.2018.

Ympäristöosaava ammattilainen n.d. Ympäristöosaava.fi. Ympäristöosaava ammattilainen. Opiskeluaineisto, sosiaali- ja terveysala. Kestävä kehitys. Suomen ympäristöopisto SYKLI. Saatavana osoitteessa: <http://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/doc/Opiskeluaineisto_sosiaali_ja_terveysala.pdf>. Luettu 31.3.2018.

Kestävä kehitys Annalan huvilalla

Sosiaalinen kestävyys

- Aineettomien sosiaalista toimintakykyä tukevien kestävästi tuotettujen palvelujen tarjoaminen: esim. tapahtumat ja työpajat
- Maksuttomat tilaisuudet
- Harjoittelu- ja työkokeilupajat, vapaaehtoistoiminta
- Yhteistyö muiden yhteisöjen ja oppilaitosten kanssa
- Erilaisuus voimavarana, kaikki saavat osallistua
- Yksilö osana yhteisöä

Ekososiaalinen sivistys

- Sivistävä ympäristötyö
- Puutarhakulttuurin edistäminen
- Luontoon ja hyvinvointiin liittyvä tiedotus- ja koulutustoiminta, luontosuhteen vahvistaminen
- Kasvisruokavalion suosiminen ja siihen kannustaminen
- Kestävä luontomatkailu
- Alueen hyötykäytön lisääminen

Luonnonvarojen säästäminen

- Energian kohtuullinen kuluttaminen ja uusiutuvan energian käyttöön valjastaminen
- Kestävät hankinnat sekä kahvilan tuotteissa, tilojen kunnostuksessa että toimistotarvikkeissa ja muissa kulutustuotteissa
- Kierrätys ja tehokas jätteiden lajittelu
- Jalankulkuun ja pyöräilyyn kannustaminen, julkisista liikenneyhteyksistä tiedottaminen

Kestävä kehitys Annalan huvilalla

Sosiaalinen kestävyys

Osallistumismahdollisuudet lisäävät ihmisten voimavaroja, työkykyä ja hyvinvointia siten, että osallistujien onnistumisilla on yhteiskunnallista merkitystä myös taloudellisesti työ- ja toimintakyvyn sekä yhteiskunnallisen osallisuuden kohentuessa.

Annalan huvilan osallistavalla ja yksilöiden toimintakykyä vahvistavalla toiminnalla voidaan auttaa osallistujia orientoitumaan kohti työelämää, ja näin tuella on myös köyhyyttä ja syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus.

Annalan huvilan tulevaisuuden rakentamiseen kuuluu olennaisesti yhdessä tekeminen sekä fyysisellä että henkisellä tasolla. Osallistumisen mahdollisuus myös vapaaehtoisena yhteisön jäsenenä tuo merkityksellisyyttä elämään.

Ekososiaalinen sivistys

Huvilalla työskentelevien ja vierailevien perehdyttäminen hyötykasvien monipuoliseen käyttöön ravintona ja muuna hyötykäyttönä.

Tapahtumien lisäksi Annalan toimijat tulevat järjestämään yleissivistäviä luentoja ja koulutusta muun muassa kaupunkiviljelyyn liittyen. Hyötykasvihdistys ja Annalan huvilan ystävät ovat avoimia oppilaitosyhteistyölle ja muodostavat yhdessä Hyvinvoinnin tilojen kanssa kokonaisuuden, jolla on hyvät edellytykset jakaa tietoa ja kartuttaa tulevista toiminnoista kiinnostuvien taitoja.

Annalan alue on koettu rauhoittavaksi ja hyvinvointia tukevaksi paikaksi, jonka toimijat haluavat innostaa ihmisiä luontoharrastuksen pariin ja tukea kestävän kehityksen mukaisten elämäntapojen omaksumisessa. Tulevaisuudessa panostetaan myös matkailijoiden tiedon lisäämiseen huvilan arvoista ja sitä kautta kestävästä kehityksestä.

Luonnonvarojen säästäminen

Oman palstan luomuraaka-aineiden käyttäminen kasvisruokaan profiloituneen kahvilan tuotteissa. Muutkin raaka-aineet valitaan suosien lähiruokaa ja luomutuotteita.

Uusiutuvien materiaalien käyttö ja niiden suosiminen kaikissa hankinnoissa.

Kulttuurihistoriallisen rakennuksen säilyttäminen yhteisenä tapahtumapaikkana ja koulutustilana.

Annalan huvilalla keskitytään sekajätteen määrän vähentämiseen ja tulevaisuudessa myös muovin kierrättämiseen.